**CONCEPT**

**Verslag van de openbare raadsvergadering van de gemeente Wijchen gehouden op 7 november 2024 om 16.00 uur in het Kasteel te Wijchen**

| | |
|---|---|
| Voorzitter | Burgemeester, mevr. R. Helmer-Englebert |
| CDA | Dhr. B.G.B. Derksen (fractievoorzitter)<br>Mevr. C.E. Hoogteijling<br>Mevr. M.P. Joosse-de Visser<br>Dhr. J.G.F.M. Peters Sengers<br>Dhr. M.C.G. van Wanroij |
| D66 Wijchen | Dhr. M.J.H. Lukkezen (fractievoorzitter)<br>Mevr. M.C.E. Muller |
| GroenLinks | Dhr. P.R. Oomen<br>Dhr. H. Tiemessen (fractievoorzitter) |
| Kernachtig Wijchen | Dhr. R.L.A. Albersnagel<br>Mevr. J.M. Driessen-Slingerland<br>Mevr. S.M. Eijkemans<br>Dhr. J.M.T. Evers<br>Dhr. H.J. Grobbe<br>Mevr. H.J. Janssen<br>Dhr. J.T.G. Kersten<br>Dhr. T.R.D. Klinkhamer<br>Mevr. R. Loermans (fractievoorzitter)<br>Dhr. M.A.J. Verharen |
| PvdA Wijchen | Dhr. T.T.M. Burgers (fractievoorzitter)<br>Mevr. K.J.M. Jamin |
| VVD | Dhr. T.A.A.J. Haerkens<br>Dhr. W.T.M.J. Krale<br>Mevr. A.C.M. Peters-Vroom (fractievoorzitter) |
| Wijchen Lokaal | Dhr. D.L.W. Herms (fractievoorzitter)<br>Dhr. L.J.P.G. Herms<br>Mevr. R.H.J. Kuipers |
| Raadsgriffier | Mevr. A.B. Berendsen |
| Wethouders | Dhr. A.A.A.M. van Bronkhorst<br>Dhr. M.F.W. Derks<br>Dhr. G.W.R. Gerrits<br>Mevr. B.E.M. Schouten |
| Verslaglegging | Emma Handson B.V. |
| Afwezig met kennisgeving | - |
| Insprekers | - |
| Publiek | 20 |

---

## 1. Opening

De voorzitter, burgemeester mevrouw Helmer-Englebert, heet alle aanwezigen welkom en opent na een kort moment van bezinning de vergadering.

## 2. Mededelingen
De voorzitter geeft aan dat er geen mededelingen zijn namens werkgroepen, raadscommissies en het college.

## 3. Vaststellen agenda
De raad stemt in met de voorgestelde agenda.

## 4. Inspreken burgers
De voorzitter geeft aan dat zich geen insprekers hebben gemeld.

## 5. 264410 Beslisnota Programmabegroting Wijchen 2025
### Inleiding
De voorzitter licht het onderwerp toe. Op basis van de begroting die het college aan de raad aanbiedt, mag worden geconcludeerd dat de financiële balans onder druk komt te staan door landelijke ontwikkelingen en hogere kosten op de jeugdzorg. De bezuinigingen op het gemeentefonds leiden tot dreigende structurele tekorten bij bijna alle gemeenten en dit beeld geldt ook voor de gemeente Wijchen. Op dit moment is de problematiek van het financiële ravijnjaar (vanaf 2026) niet opgelost. Als gevolg van behoedzaam financieel meerjarenbeleid zijn de Wijchense financiële reserves toereikend om de tekorten voor 2025 af te dekken. Om ook naar de toekomst toe de greep uit de reserves te minimaliseren, heeft het college kritisch gekeken naar de noodzaak van uitgaves, met het oog op het naderende ravijnjaar. Dit leidt tot keuzes op het gebied van gewenst nieuw beleid en helaas ook tot een belastingverhoging.

De voorzitter licht het proces van dit lange agendapunt toe. Iedere fractie krijgt 10 minuten spreektijd en tijdens deze 10 minuten dient iedere woordvoerder namens de fractie amendementen en moties in, waarvan de fractie de eerste indiener is. Voor zover nu aangekondigd worden 5 amendementen en 9 moties ingediend, te weten:

- Amendement 1, D66 GL WL PvdA
  Tegenbegroting: het redelijke alternatief
- Amendement 2, K8W CDA VVD
  Pas op de plaats
- Amendement 3, GL PvdA
  Een eerlijke verdeling van de OZB-verhoging
- Amendement 4, GL PvdA
  Leven en opgroeien in armoede in Wijchen, een steun in de rug voor eenoudergezinnen
- Amendement 5, GL PvdA WL
  Handhaven budget voor deelname aan Gemeenten4GlobalGoals
- Motie 1, VVD CDA D66
  Alternatieven voor OZB-verhoging
- Motie 2, PvdA GL D66
  Den Haag is aan zet
- Motie 3, D66
  Bellen bij negatieve beschikking
- Motie 4, D66
  Sociale-innovatiehackathon
- Motie 5, D66 WL PvdA GL
  Actieplan Wijchense jongeren
- Motie 6, GL
  Opnemen potentie miniwarmte-/koudenetten in Warmteplan
- Motie 7, GL
  Verbetering luchtkwaliteit door minder houtstook
- Motie 8, K8W VVD CDA WL
  Aangesterkte aanpak afval

- Motie 9, PvdA
  Werken moet lonen

Na de eerste termijn van de raad wordt de vergadering geschorst, zodat het college kan overleggen over de reactie op vragen die zijn gesteld door de fracties en op de ingediende amendementen en de ingediende moties. Voor deze schorsing staat in principe 15 minuten, maar kan zo nodig worden uitgebreid. Na deze schorsing heeft het college 30 minuten voor zijn reactie. Het college stemt onderling af hoe deze spreektijd wordt ingevuld. Zo nodig kan het college aan de raad extra spreektijd verzoeken.
Daarnaast is een amendement aangekondigd met gevolgen voor de formatie van de griffie. De werkgeverscommissie van de raad krijgt de gelegenheid op dit deel van het amendement te reageren. De werkgeverscommissie beraadslaagt ook tijdens de schorsing over haar reactie. Na de reactie van het college en de werkgeverscommissie wordt de vergadering weer geschorst en hebben de raadsfracties de gelegenheid zich te beraden op de ingediende amendementen en moties, alsook op de reacties van het college en de werkgeverscommissie. Tijdens deze schorsing wordt voor een maaltijd gezorgd. Na deze schorsing begint de raad aan de tweede termijn.

**Eerste termijn – raad**

De heer Derksen benadrukt namens het CDA dat het belangrijk is de lasten solidair te verdelen en zaken slimmer uit te voeren om hetzelfde resultaat te bereiken. Hij noemt de doelen van de Global Goals-gemeente hierbij als voorbeeld en vraagt of de portefeuillehouder al heeft nagedacht over creatieve manieren om zonder extra middelen nagenoeg hetzelfde resultaat te bereiken. Hij stelt dat slimme omgang met middelen ook betekent dat naar nieuwe samenwerkingen wordt gekeken en bestaande samenwerkingen opnieuw tegen het licht worden gehouden, met name binnen gemeenschappelijke regelingen (GR'en) zoals de Werkorganisatie Druten-Wijchen (WDW). Hij benadrukt dat het belangrijk is dat beide gemeenten financieel even hard blijven trappen op de tandem en vraagt hoe het college ervoor zorgt dat dit gebeurt.
De heer Derksen geeft aan dat het voor het CDA geen automatisme is dat de onroerendezaakbelasting (OZB) na volgend jaar verder omhoog gaat met 7% en een indexering van 2,5%. Het lijkt hem solidair als eerst naar andere zaken wordt gekeken, alvorens aan de OZB-knop te draaien voor het dichten van de begroting. Het CDA dient daarom mede motie 1 in met voorstelalternatieven voor de OZB-verhoging. Een van de voorstellen is om vrijwel zekere toekomstige legesinkomsten, die immers zijn gekoppeld aan een vast percentage van de bouwkosten, inzichtelijk te maken en in de tijd weg te zetten, bijvoorbeeld voor grote energieprojecten met hoge bouwkosten die op de planning staan. Hij benadrukt dat de gemeente deze inkomsten hard nodig heeft en ziet de komst van Zonnepark Bankhoef en Windpark Bijsterhuizen als een kans. De legesinkomsten daarvoor zijn nu nog niet kostendekkend, dus kunnen daarom worden verhoogd. Daarnaast biedt de komst van het beoogde hoogspanningsstation naast legesinkomsten ook de mogelijkheid aanspraak te doen op een compensatiefonds vanuit het Rijk.
De heer Derksen geeft aan dat voor het CDA ook in financieel lastige tijden essentieel is dat verenigingen overeind blijven en dat er niet bezuinigd moet worden op activiteiten die verbondenheid bevorderen. Hij vraagt hoe het college ervoor zorgt dat inwoners mee kunnen blijven doen. Volgens het CDA kan dit door verenigingen te laten overleven. Verenigingen zijn immers een hoeksteen van de Wijchense samenleving en sporten is een basisbehoefte waarvan vele Wijchenaren moeten blijven kunnen genieten.
De heer Derksen prijst de raad voor de grote stappen die het afgelopen jaar zijn gezet op lastige dossiers, zoals de besluitvorming rond de komst van het asielzoekerscentrum en de windvisie. Desondanks kan de gemeente zich niet alles meer veroorloven. Daarom moet er slim samengewerkt worden en kritisch gekeken worden naar wat echt nodig is. Hij benadrukt dat dit ook betekent dat er lastige keuzes gemaakt moeten worden richting de begroting van 2026, in het belang van de inwoners. De Wijchense politiek heeft laten zien hier samen uit te komen en dit vraagstuk samen aan te kunnen.

Mevrouw Peters-Vroom geeft aan dat er, zoals verwacht, bij de begrotingsvergadering dit jaar weinig reden tot juichen is. Zij wijst erop dat de begroting niet sluit en dat de OZB daarom met 11,3% wordt verhoogd en er zo'n € 2 miljoen uit de algemene reserves wordt gehaald. Ze geeft aan dat het helaas niet is toegestaan om meer uit de reserves te halen, anders had de VVD daarover misschien nog nagedacht. De vooruitzichten voor 2026 tot 2028 zijn volgens haar ook niet rooskleurig. Het begrotingstekort blijft tussen de € 2 en 3 miljoen per jaar, ondanks de geplande OZB-verhoging van nogmaals 10,1% in 2026.
Mevrouw Peters-Vroom geeft aan dat Wijchen er prachtig uitziet en de voorzieningen van een hoog niveau zijn, iets waar de VVD trots op is. Ze herinnert eraan dat de VVD in het verleden vaak heeft geroepen vooruit te kijken en met plannen te komen, omdat regeren vooruitzien is. Ze is blij te zien dat hierin stappen zijn gezet bij deze begroting. De VVD omarmt het procesvoorstel van het college om tot oplossingsrichtingen te komen, alsmede dat het college kijkt naar de GR'en met als uitgangspunt het structureel verminderen van de gemeenschappelijke middelen. Toch moeten vanavond duidelijke accenten worden gelegd. De VVD is daarom mede-indiener van amendement 2 met een aantal voorstellen, zoals het uitstellen van uitgaven voor het artikel 1-kunstwerk en de uitbreiding van de griffie, totdat er nadere voorstellen liggen. Ze benadrukt dat sommige zaken kunnen wachten en dat er geen man overboord is als het geld niet direct wordt uitgegeven. Daarnaast is de VVD kritisch op de gebiedscoördinatoren en vraagt de fractie zich af of dit plan zijn doel bereikt. Ze stelt voor dit plan pas te behandelen bij de Perspectiefnota van 2025, zodat eventuele accenten binnen het grote geheel beter kunnen worden gelegd.
Mevrouw Peters-Vroom benadrukt dat het voor de VVD draait om het betaalbaar houden van Wijchen en om het goed op de centen letten. Daarom dient de fractie motie 1 in, omdat de betaalbaarheid van Wijchen ook in de OZB zit. De OZB is geen melkkoe en geen sluitpost. De VVD wil voorkomen dat de OZB in 2026 stijgt en roept met de motie op om terug te gaan naar de basis en te kijken wat echt nodig is, zonder franje en zonder fratsen. Als voorbeeld van enkele bezuinigingen noemt mevrouw Peters-Vroom het stoppen met beleid dat geen wettelijke taak is. Ze ziet graag dat de kosten voor de niet-wettelijke taken inzichtelijk worden gemaakt, zodat de gekozen volksvertegenwoordiging op basis hiervan een keuze kan maken. Ze stipt het plan voor klimaatadaptatie aan, waar jaarlijks € 60.000 naartoe gaat, en waarvan bijvoorbeeld het uitdelen van bloemen of gieters op de markt wordt bekostigd. Ze vraagt zich af wat dit oplevert voor klimaatadaptatie. Ze stelt daarnaast voor om te bezuinigen op leges die niet kostendekkend zijn en de gebruiker te laten betalen in plaats van deze aan te vullen vanuit de algemene pot. Zo zijn de leges voor het trouwen in Wijchen onder de kostprijs. Daarnaast zijn de inschattingen hoeveel geld de leges voor het bouwen in Wijchen opleveren niet altijd even duidelijk.
Mevrouw Peters-Vroom wijst vervolgens op de vele subsidies die door de gemeente worden verstrekt en stelt voor de gebruiker van deze gesubsidieerde diensten te laten meebetalen. Ze noemt het theater, het kasteel en het zwembad als voorbeelden van partijen die subsidie ontvangen, maar ook zelf inkomsten genereren. Ze stelt voor de prijs voor de entree, maar ook die van een biertje in de sportkantine te verhogen, zodat de subsidie omlaag kan en de gebruiker betaalt in plaats van de algemene dekking van de gemeente Wijchen.
Mevrouw Peters-Vroom noemt ook het onderhoud en kunstwerken, waar jaarlijks € 64.000 naartoe gaat, en stelt voor om dit deels naar achteren te schuiven. Ze vraagt zich af of het antidiscriminatiebureau, waar jaarlijks € 52.000 naartoe gaat, echt bijdraagt aan minder discriminatie in Wijchen. Ze roept op kritisch te kijken naar uitgaven als deze en stelt dat de OZB-verhoging daardoor misschien wel minder kan, aangezien de OZB moet worden betaald door alle Wijchenaren en niet alleen een bepaalde groep.
Mevrouw Peters-Vroom wijst op schriftelijke vragen die de VVD heeft ingediend over efficiënt omgaan met publiek geld. Uit onderzoek blijkt namelijk dat 25% van de gelden van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) niet altijd efficiënt worden ingezet, wat in Wijchen neerkomt op ongeveer € 1 miljoen, ofwel 10% aan OZB. Ze sluit af met dat de VVD instemt met de uitname van de algemene reserve en de stijging van de OZB zoals het nu voorligt, omdat de kosten nu eenmaal stijgen voor iedereen. Ze roept daarom op om terug te gaan naar wat echt

nodig is voor de gemeente Wijchen, zonder franje en zonder fratsen. De VVD kijkt uit naar de gesprekken omtrent de Perspectiefnota, met als doel Wijchen leefbaar en betaalbaar te houden.

De heer Tiemessen vindt dat de Wijchense begroting er relatief goed voor staat, zeker in vergelijking met veel andere gemeenten. Hij wijst echter op het dreigende financiële probleem vanaf 2026, het zogenaamde 'ravijnjaar'. Hij geeft aan dat GroenLinks niet in paniek wil raken en niet direct wil bezuinigen, maar juist andere manieren wil vinden om de gemeente financieel gezond, eerlijk, sociaal, groen en duurzaam te houden.
Zo wijst hij op de toenemende armoede in de samenleving, met name onder kinderen en eenoudergezinnen. Hij geeft aan dat de Rekenkamer momenteel een onderzoek doet naar kinderarmoede in Wijchen en kondigt aan dat GroenLinks amendement 4 indient om deze groep te steunen.
De heer Tiemessen wijst op de druk die staat op natuur, milieu en biodiversiteit in Wijchen door klimaatverandering, vervuiling, stikstof en toenemende recreatie. Het gebrek aan een gemeentelijke visie vanuit het college op natuur en biodiversiteit in het buitengebied verbaast hem. De huidige aanpak beperkt zich momenteel immers tot voorzichtige maatregelen omtrent groenbeheer binnen de bebouwde kom. Hij roept het college daarom op tot actie.
De heer Tiemessen prijst de gemeente voor de menselijke opvang van asielzoekers en de gekozen aanpak daartoe. Hij roept op om de focus te leggen op de integratie van deze groep ontheemden in de samenleving. Hij benadrukt de uitdaging om zowel starters als statushouders te huisvesten, en wijst daarom op de noodzaak om de sociale woningbouw te bevorderen.
Een andere manier om wonen betaalbaar te houden, is met een zo laag mogelijke energierekening. GroenLinks roept het college op de beschikbare middelen voor duurzaamheid ook echt in te zetten voor klimaat- en energiebeleid. Samen met haar inwoners kan de gemeente doorgaan met het isoleren van woningen en daarnaast meerdere projecten starten voor het oogsten van meer zonne- en windenergie, zodat Wijchen klaar is voor de toekomst. De fractie ziet bovendien mogelijkheden voor kleinschalige warmtenetten en miniwarmte-koudenetten als onderdeel van het warmteplan. Deze netten zijn immers kansrijk en kunnen relatief snel worden gerealiseerd. GroenLinks dient dan ook motie 6 in die de gemeente oproept hiernaar meer onderzoek te doen.
De heer Tiemessen vindt een gezonde leefomgeving daarnaast van belang en een recht. Volgens het Longfonds is de luchtkwaliteit in Wijchen de op een na slechtste in Gelderland, vooral langs de grote doorgaande wegen. GroenLinks pleit voor geluids- en milieuwallen langs alle snelwegen, alsook voor maatregelen tegen houtstook op windarme en -stille dagen. Daarnaast ziet hij graag dat de verduurzaming van industrieterreinen doorgaat en dat beter gekeken wordt naar mogelijke vervuiling van voormalige gemeentelijke stortplaatsen en van bedrijventerreinen.
De heer Tiemessen stelt dat bezuinigen niet nodig is en vindt dat Wijchen een Global Goals-gemeente kan en moet worden. Dit is immers niet alleen de wens van de raad en het college, maar ook die van inwoners, bedrijven en organisaties die deze doelstellingen hebben omarmd en willen uitdragen. GroenLinks heeft hierover amendement 5 opgesteld ten behoeve van het aanstellen van drie gebiedscoördinatoren voor leefbare wijken en kernen, alsmede gratis peuteropvang voor minima, meer preventie en beweging, en aandacht voor biodiversiteit.
De heer Tiemessen prijst het college voor het verhogen van de inkomsten van de gemeente in tijden van bezuinigingen, maar stelt met amendement 3 voor een hogere OZB anders te verdelen, zoals met een hogere belasting voor eigenaren van grote niet-woningen zoals kantoren en bedrijfspanden. Deze belasting is in Wijchen namelijk relatief laag in vergelijking met omliggende gemeenten en zo hoeft die voor kleine bedrijfspanden van bakkers, slagers en groenteboeren minder omhoog.
De heer Tiemessen sluit af met de boodschap dat GroenLinks staat voor realistische en progressieve politiek. Hij roept alle fracties op het cement van de samenleving niet weg te saneren. Met de ingediende moties en amendementen hoopt GroenLinks de kloof tussen arm en

rijk, alsook het financiële ravijn te verkleinen door de lusten en laten eerlijker te verdelen en meer aandacht te hebben voor elkaar.

De heer Burgers geeft aan dat de PvdA-fractie, tegen de gewoonte in, niet achter de voorgestelde begroting kan staan. Hij bedankt de ambtenaren voor hun harde werk en gedegen voorbereiding, maar geeft aan dat de fractie met een kritische blik kijkt naar de politieke keuzes die in het voorstel zijn gemaakt. Hij stelt dat de begroting op meerdere fronten tekortschiet en dat er juist in deze tijd behoefte is aan een betrouwbare overheid. Hij noemt de wisselvalligheid van de gemeente in haar standpunten over de Global Goals en de gebiedscoördinatoren verwarrend voor de inwoners. Daarom heeft de PvdA samen met andere partijen een tegenbegroting heeft opgesteld. Hij pleit voor investeringen die van waarde zijn voor alle bewoners, met een duidelijke visie op gezondheid, milieu, kansengelijkheid en lokale werkgelegenheid. De heer Burgers noemt specifieke voorbeelden zoals openbare sporttoestellen in de gemeente, bermen minder maaien voor biodiversiteit, het achterwege laten van overbodige parkeerplaatsen, gratis peuteropvang voor minima, en investeren in start-ups en de creatieve broedplaats waarmee de gemeente een aantal jaren geleden is begonnen. Daarnaast moet het dure telemanagementsysteem voor lantaarnpalen worden beperkt tot de doorgaande wegen.
De heer Burgers benadrukt dat de gemeente verantwoordelijkheid moet nemen om iedereen mee te laten doen in de samenleving. Hij wijst op de moeilijke keuzes die gemaakt moeten worden vanwege de verminderde financiële steun van de landelijke overheid vanaf 2026. Toch moet een begroting meer zijn dan alleen een sluitend cijfer. Hij vindt het onacceptabel dat de lasten op de burgers worden afgeschoven en roept op tot een eerlijke verdeling van middelen vanuit het Rijk. Hij stelt voor dat de wethouder samen met de regio optrekt om dit af te dwingen door voor de jaren 2026, 2027 en 2028 geen sluitende begroting in te dienen, tenzij er meer financiële duidelijkheid komt. De PvdA dient daarom motie 2 in om deze aanpak officieel vast te leggen.
Daarnaast is de PvdA mede-indiener van de tegenbegroting. Ook dient de partij motie 9, waarin wordt gepleit voor het behouden van een deel van het inkomen uit arbeid voor mensen in de bijstand om hen te stimuleren parttime te gaan werken en zo mogelijk door te groeien naar een fulltime baan. De heer Burgers verwijst naar een succesvol voorbeeld in Pekela waar de gemeente hiermee, naast het bieden van perspectief, op lange termijn bovendien een prachtige bezuiniging wist te realiseren. Tot slot geeft de heer Burgers aan dat de PvdA alle ingediende moties en amendementen constructief en vanuit de eigen kernwaarden solidariteit, duurzaamheid en gelijkwaardigheid zal beoordelen.

Mevrouw Loermans geeft aan dat de gemeente Wijchen financiële maatregelen moet nemen om het voorzieningenniveau en de dienstverlening op peil te houden. Voor Kernachtig Wijchen is het daarbij van belang keuzes te maken die de gemeenschap geen onnodige lasten of bezuinigingen opleggen. Ze pleit voor een doordachte oplossing en waarschuwt tegen onomkeerbare veranderingen die waardevolle voorzieningen en ondersteuning onder druk kunnen zetten. Ze legt uit dat het college een verhoging van de OZB voorstelt waarmee de lasten over veel schouders wordt verdeeld in plaats van een specifieke groep. Dit komt neer op gemiddeld € 5,50 per maand extra per huishouden in Wijchen. Met de voorliggende begroting neemt het college een weloverwogen besluit om te komen tot een sluitende begroting.
Toch is het perspectief voor de komende jaren volgens mevrouw Loermans niet rooskleurig en blijft de spreekwoordelijke broekriem in beeld. Ze geeft aan dat het college samen met de organisatie en de raad naar oplossingen wil kijken om het meerjarenperspectief structureel sluitend te krijgen. Kernachtig Wijchen wil vandaag al richting geven aan dit proces en dient amendement 2 in om een pas op de plaats te maken met een tweetal bezuinigingen. Ondanks dat dit goede voorstellen betreffen, maakt Kernachtig Wijchen een integrale financiële afweging. De partij stelt voor om nu niet aan de slag te gaan met het gelijkheidsmonument. Hoewel Kernachtig Wijchen achter het idee van het monument staat, lijkt het de partij beter de invulling

van het monument pas te bespreken in de uitvoeringsfase van het gebied Tussen Kasteel en Wijchens Meer (TKWM), aangezien dat de beoogde plaats van het monument is.
Het tweede punt betreft de gewenste formatie-uitbreiding van de griffie, omdat desbetreffende beslisnota nog niet is besproken door de raad. Mevrouw Loermans benadrukt dat het belangrijk is het takenpakket van de griffie af te stemmen op de griffieformatie voordat er structurele uitbreidingen plaatsvinden. Ook bij participatie en cocreatie wil Kernachtig Wijchen een pas op de plaats maken, omdat het niet verstandig is nu al structureel nieuw beleid in de organisatie uit te rollen en mensen aan te nemen zonder ze vanuit goed werkgeverschap een langdurig perspectief te kunnen bieden. Kernachtig Wijchen krijgt bij de behandeling van de Perspectiefnota daarom graag goed in beeld hoe nieuw beleid kan worden ingebed in de organisatie, zodat de juiste afwegingen kunnen worden gemaakt.
Mevrouw Loermans geeft aan dat Kernachtig Wijchen de OZB-verhoging begrijpt, maar dit niet met plezier doet. Ze geeft het college de opdracht mee de OZB-verhoging in 2026 maximaal 7,5% te laten zijn, exclusief de indexering. Ze hoopt dat er komend halfjaar oplossingsrichtingen gevonden worden en als deze over bestaand beleid gaan, dat de consequenties daarvan in beeld worden gebracht. Zo kunnen de voorstellen worden gekozen die het minste pijn doen.
Als de raad de komende tijd zaken anders wil, dan moet dit volgens Kernachtig Wijchen binnen de bestaande middelen. De fractie dient daarom motie 8 in over afvalovertredingen, omdat het aantal meldingen over afvaldumpingen in 2023 met bijna 40% is gestegen, terwijl de meeste Wijchenaren hun afval al op de juiste manier scheiden en naar de juiste plekken brengen. Mevrouw Loermans pleit voor strengere straffen en wil leren van gemeenten die deze aanpak al hebben verstevigd. Een nieuw plan van aanpak hoeft dan pas voor de volgende begrotingsbehandeling af te zijn, zodat de gemeentelijke organisatie voldoende tijd ervoor heeft.
Kernachtig Wijchen hoopt daarnaast dat het Rijk over de brug komt en dat dit samen met de huidige maatregelen mogelijk leidt tot geen of minder hoge OZB-verhogingen en de inzet van gewenst beleid, zoals de Global Goals. Mevrouw Loermans vindt het namelijk opmerkelijk dat een maand geleden nog het voorstel werd behandeld om deel te nemen aan Global Goals, terwijl nu wordt voorgesteld dit niet te doen vanwege de kosten. Aangezien een maand geleden ook bekend was welke kant de begroting zou opgaan, vindt ze dit zonde. Daarom pleit ze voor een slimme en doordachte omgang met mensen en middelen.
Mevrouw Loermans hoopt dat dit gekozen gaatje op de broekriem zorgt voor voldoende lucht voor het verder werken aan bestaand beleid en geplande activiteiten. Ze sluit af met de opmerking dat Wijchen, zelfs na deze maatregelen, nog steeds een gemeente is met veel voorzieningen voor lage lasten, zowel landelijk als in de regio. Kernachtig Wijchen blijft dit voor ogen houden en dit gebeurt door nog niet aan de slag te gaan met nieuw beleid, zodat de gemeente kan blijven doen wat ze belooft.

Mevrouw Kuipers prijst namens Wijchen Lokaal het college voor het sluitend krijgen van de begroting voor 2025, ondanks de financiële tegenvallers in de jeugdzorg en de verminderde rijksbijdragen. Wijchen Lokaal heeft de begroting grondig bestudeerd en vanuit de fractie zijn er zowel positieve als negatieve punten. Ze benoemt het beslispunt dat het college geen budget vrijmaakt voor aansluiting bij de Global Goals. Ze herinnert eraan dat de raad vorige maand unaniem had ingestemd met de informatienota over de Global Goals, mede door de vele mails en brieven van inwoners. Ze vindt het spijtig dat hiervoor nu geen budget wordt vrijgemaakt en daarom dient Wijchen Lokaal amendement 5 mede in.
Mevrouw Kuipers bespreekt vervolgens de voorgestelde OZB-verhoging van 9% in 2025 en 7,5% in 2026. Ze erkent dat de OZB een manier is om tekorten af te dekken, maar stelt dat de lasten anders verdeeld kunnen worden over de drie groepen die OZB-plichtig zijn, zodat de lasten voor huizenbezitters verlaagd kunnen worden.
Mevrouw Kuipers gaat in op het nieuwe beleid van gebiedscoördinatoren. Na lang wikken en wegen is Wijchen Lokaal eerder akkoord gegaan met het aanstellen van coördinatoren, hoewel de fractie aanvankelijk moeite had met het bedrag dat hiervoor vrijgemaakt werd. Ze uit haar

zorgen over het collegevoorstel om te starten met twee in plaats van drie gebiedscoördinatoren, waardoor niet heel Wijchen wordt gedekt. Ze vraagt welke afweging hiervoor is gemaakt en pleit ervoor gelijk goed te starten met drie gebiedscoördinatoren.
Mevrouw Kuipers spreekt ook over De Blije Dries, een buitenspeeltuin die afgelopen jaar in het nieuws was. Ze prijst de speeltuin als een laagdrempelig en goedkoop uitje voor de hele dag, maar betreurt dat subsidie nodig is voor de exploitatie. Ze vindt echter dat de speeltuin van zodanig Wijchens belang is dat het bedrag gerechtvaardigd is, vooral in tijden waarin de kosten voor levensonderhoud toenemen.
Een andere belangrijke ontwikkeling die veelvuldig in het nieuws kwam afgelopen jaar, is de bouw van het AZC, waarvoor Wijchen € 21 miljoen gaat lenen. Het bouwen is volgens Wijchen Lokaal een taak die niet bij een gemeente thuishoort, vooral nu de landelijke spreidingswet lijkt te worden afgeschaft. In *De Gelderlander* las mevrouw Kuipers dat het COA niet van plan is de miljoenen zo snel mogelijk over te maken. Ze vraagt of de gemeente hierdoor toch een financieel risico loopt. In het verlengde hiervan uit ze ook haar zorgen over de financiële situatie van de WDW, vooral met betrekking tot buurgemeente Druten. Ze vraagt of deze situatie invloed heeft op de WDW.
Mevrouw Kuipers is daarnaast verheugd over dat er geld gereserveerd wordt voor onderzoek naar het kruispunt Randweg-Noord-Schoenaker, dat volgens haar zeer gevaarlijk is. Ze benadrukt het belang van verkeersveiligheid en vraagt daarnaast aandacht voor de hoge snelheid van fatbikes in het centrum. Alhoewel landelijke wetgeving hiertegen nog ontbreekt, ziet Wijchen Lokaal graag dat boa's of politieagenten controles uitvoeren met als doel bewustwording te creëren over de gevaren van snelle e-bikes.
Mevrouw Kuipers geeft aan dat Wijchen Lokaal zich kan vinden in de lijnen van de begroting, maar ook een ander geluid wil laten horen. Ze pleit voor een betere balans tussen lasten en investeringen en meer aandacht voor een gelijke start voor kinderen en welzijn en gezondheid. Wijchen Lokaal dient daarom de tegenbegroting in amendement 1 mede in. Ook heeft de fractie motie 8 mede ingediend vanwege de toename van afvaldumpingen.
Mevrouw Kuipers sluit af door in te gaan op het naderende ravijnjaar 2026. De gemeente moet ermee rekening houden dat het kabinet niet gaat komen met een oplossing hiervoor. Daarom moet de gemeente gezamenlijk tot bezuinigingsvoorstellen komen, omdat de begroting voor 2026 onder druk komt te staan. Wijchen Lokaal zal als partij hierin meedenken en niet aan de zijlijn staan, maar wel met het belang van eerlijke keuzes in het achterhoofd. De raad heeft recent laten zien de krachten te kunnen bundelen en dit geeft de fractie van Wijchen Lokaal vertrouwen dat Wijchen aantrekkelijk kan blijven om te wonen, werken en leven.

De heer Lukkezen geeft aan dat D66 vandaag met een redelijk alternatief komt dat zowel de huidige problemen als die van toekomstige generaties aanpakt. Hij legt uit dat D66 drie moties en met amendement 1 een tegenbegroting indient, die samen een toekomstgerichte en betrokken gemeente beogen waarin iedereen zich thuis voelt en kan deelnemen. Hij bedankt de oppositiepartijen voor hun positieve en constructieve houding tijdens de samenwerking met het oog op het naderende ravijnjaar.
De heer Lukkezen stelt dat de tegenbegroting van D66 zich richt op een sociaal en toekomstgericht beleid, met investeringen in veerkracht, gezondheid en kansen voor iedereen. Hij benadrukt dat deze tegenbegroting structureel geld overhoudt, wat kan helpen het financiële ravijn deels te dempen. De heer Lukkezen noemt enkele concrete voorstellen uit de tegenbegroting, zoals het uitbreiden van startersleningen voor jonge starters op de woningmarkt, het verbeteren van de verkeersveiligheid rondom scholen en het creëren van beweegmogelijkheden in de buitenruimte voor inwoners. Daarnaast wil D66 sociale ondernemingen en start-ups helpen door een aantrekkelijke omgeving te creëren waar toekomst is en innovatie centraal staat.
Volgens D66 bevat de door de volledige oppositie aangedragen tegenbegroting zaken die aantrekkelijk zijn voor alle partijen, ondanks dat het verlagen van het budget voor het integraal beheer openbare ruimte (IBOR) voor de oppositie geen gemakkelijke keuze was.

De heer Lukkezen hoopt dat de coalitie de tegenbegroting ziet als een handreiking om samen tot een begroting te komen die door de volledige raad wordt gesteund.
Daarnaast vindt de heer Lukkezen dat een toekomstgerichte gemeente kan worden gerealiseerd door samen te werken met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Door middel van een sociale-innovatiehackathon kunnen inwoners actief en direct worden betrokken, maar kunnen ook frisse ideeën worden opgehaald die bijvoorbeeld kunnen leiden tot het verminderen van eenzaamheid. D66 dient daarom motie 4 in voor deze hackathon, waarmee beter inzicht kan worden verkregen in waar geld, dat wordt uitgegeven in het sociale domein, het meest effect heeft en waar niet.
Ook dient D66 motie 5 in die focust op kansengelijkheid en participatie door jongeren meer te betrekken bij de besluitvorming over gemeentelijke projecten en ze een platform te bieden voor hun ideeën en zorgen hierover. Doordat jongeren zich beter bewust worden van wat voor impact hun stem kan hebben, stijgt niet alleen hun betrokkenheid bij, maar ook hun waardering voor de eigen gemeente.
Bovendien dient D66 motie 3 in om bij negatieve beschikkingen vooraf telefonisch contact op te nemen met de betrokkenen, zodat zij beslissingen beter begrijpen en minder snel in beroep gaan. Dit kan enerzijds kosten besparen en anderzijds draagt dit bij aan een positieve mensgerichte relatie tussen inwoners en gemeente.
De heer Lukkezen besluit zijn betoog met de hoop dat de coalitiepartijen de tegenbegroting als een handreiking zien en bereid zijn om samen te werken aan een gedragen begroting. D66 staat immers voor een gemeente waar gezondheid, de toekomst en kansengelijkheid centraal staan en waarin de betrokkenheid van de inwoners wordt gekoesterd. Met deze voorstellen kan aan een gezond en rechtvaardig Wijchen worden gebouwd dat klaar is voor de uitdagingen van morgen.

*De vergadering wordt voor 15 minuten geschorst, zodat het college zijn eerste termijn kan voorbereiden.*

**Eerste termijn – college**
Wethouder Gerrits verzoekt namens het college 10 minuten extra spreektijd vanwege het aantal moties en amendementen. De raad keurt dit goed. De volgorde van de portefeuillehouders is als volgt: wethouder Gerrits, wethouder Schouten, wethouder Derks, wethouder Van Bronkhorst en tot slot de burgemeester.

Wethouder Gerrits bedankt de raadsleden voor hun complimenten en steun voor de begroting, maar ook voor het uitspreken van hun zorgen, dilemma's en meningen. Hij benadrukt dat hij als portefeuillehouder Financiën vandaag geen vrolijk verhaal houdt, maar een ernstige oproep doet om samen de handen uit de mouwen te steken voor het belang van de gemeente Wijchen en om samen lastige knopen door te hakken. Hij legt uit dat de begroting voor 2025-2028 er op het eerste gezicht solide uitziet, met een sluitend resultaat in 2025, weinig schulden, relatief lage lasten voor inwoners en ondernemers, en voldoende reserves om tegenvallers op te vangen. Wijchen is dus financieel gezond. Echter, bij nadere beschouwing bevat de begroting zorgelijke elementen. Net als veel andere gemeenten in Nederland moet ook Wijchen rode cijfers noteren vanaf 2026 door keuzes in Den Haag waardoor fors minder geld naar gemeenten gaat. Voor Wijchen leidt dit tot een terugval van circa € 5 miljoen structureel. Dit moet wel worden opgevangen, terwijl de omvang en complexiteit van de gemeentelijke taken toeneemt. Wethouder Gerrits benadrukt dat de financiële uitdagingen daardoor fors groter zijn dan in het afgelopen decennium en dat er via verschillende wegen signalen worden afgegeven aan het kabinet. Hij stelt dat Wijchen niet langer kan wachten op goed financieel nieuws uit Den Haag en dat er nu maatregelen moeten worden genomen om financieel gezond te blijven. Dit betekent dat er moeilijke besluiten genomen moeten worden, die inwoners, ondernemers en betrokken organisaties zullen raken. Hij roept op om politieke verschillen te overbruggen en geen onverantwoorde besluiten te nemen.

Wethouder Gerrits stipt de tweevoudige OZB-verhoging aan (met 9% in 2025 en met 7,5% in 2026 exclusief de reguliere indexatie) als een ingrijpende maatregel die vandaag voorligt. Hij legt uit dat zonder deze verhogingen nog meer andere en wellicht pijnlijkere maatregelen nodig zouden zijn. Het college heeft ervoor gekozen om het jaar 2025 sluitend te krijgen door zeer terughoudend te zijn met nieuw en vooral structureel beleid, zodat het te overbruggen gat of ravijn vanaf 2026 zo klein mogelijk blijft. Daarbij is een maximaal toegestane greep van circa € 1 miljoen uit de reserves gedaan, omdat de gemeente dit kan dragen. De wethouder geeft aan dat het college de komende maanden een totaalpakket van maatregelen voorbereidt, waarbij breed en grondig wordt gekeken naar bestaande voorzieningen, lopend beleid, ambities, nieuw beleid, de GR'en, mogelijke inkomstenbronnen en de inzet van reserves. De inzet van het college hierbij is om pijnlijke en onomkeerbare maatregelen zoveel mogelijk te beperken en maatregelen bij eventuele meevallers zo mogelijk te schrappen of af te zwakken. De raad zal hierbij worden aangehaakt en de wethouder geeft de raad mee dat een financieel gezonde koers geen doel, maar in zijn ogen een middel is waarmee gunstige randvoorwaarden kunnen worden geschapen, lastige periodes kunnen worden doorstaan en waarmee kan worden geïnvesteerd in de Wijchense samenleving. Hij spreekt de wens uit dat de raad en het college ondanks politieke verschillen samen het financiële gat weer weten te sluiten.

Wethouder Gerrits gaat vervolgens in op de ingediende amendementen en moties. Hij bedankt de indieners van amendement 1 voor het meedenken over alternatieven, maar stelt dat de tegenbegroting, ondanks dat het technisch op orde is, niet bijdraagt aan het oplossen van het financiële tekort vanaf 2026. De potentiële besparingen van de tegenbegroting worden namelijk gelijk aan andere zaken uitgegeven. Het lijkt hem goed als de raad inhoudelijk reflecteert over in hoeverre dit een goed alternatief is, maar het college blijft achter de eigen begroting staan.
Wat betreft amendement 2 vindt de wethouder dat als de raad instemt met het beslispunt om aan de OZB-stijging een maximum te verbinden, dan zal het college hiermee rekening houden. Hij laat de reactie op het punt over de uitbreiding van de griffie over aan de werkgeverscommissie. Wel geeft wethouder Gerrits mee dat het budget voor het gelijkheidsmonument opnieuw in de begroting moet worden ingebracht als amendement 2 wordt aangenomen. Wat betreft de gebiedscoördinatoren zou het college het spijtig vinden als daarmee nu niet kan worden gestart. Hij geeft aan dat de burgemeester zo dadelijk inhoudelijker op de gebiedscoördinatoren ingaat.
Met betrekking tot amendement 3 over een andere verdeling van de OZB legt wethouder Gerrits uit dat de huidige verdeling historisch zo is gegroeid en dat het college geen reden ziet deze te herzien. Hij waarschuwt dat het nu wijzigen van de verdeling verwachtingen kan wekken bij inwoners en ondernemers, terwijl nog niet alle noodzakelijke maatregelen bekend zijn. Bovendien is het nog niet aangekondigd in de Perspectiefnota. Wel is er eventueel een mogelijkheid om een ongelijke aanpassing van de OZB te betrekken bij de verdere uitwerking van het pakket maatregelen dat dan bij de Perspectiefnota en de volgende begroting kan worden besproken.
Over motie 1 met alternatieven voor de OZB-verhoging geeft wethouder Gerrits aan dat deze oproep in lijn is met de stappen die het college wil zetten. De aangedragen ideeën en voorbeelden betrekt het college graag bij de uitwerking van het pakket aan maatregelen. De wethouder benadrukt dat het uiteindelijk aan de raad is om te bepalen welke maatregel als eerste moet worden afgezwakt indien hiervoor toch ruimte is.
Wethouder Gerrits reageert motie 2 en legt uit dat de gemeente Wijchen via de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de M50 (netwerk van middelgrote gemeenten) al actief signalen afgeeft richting Den Haag en dat dit de meest effectieve weg is om zorgen kenbaar te maken. Daarnaast staat het college niet achter het idee om geforceerd, dan wel moedwillig, een tekort te begroten met als doel Den Haag te bewegen tot meer financiële steun.

Wethouder Gerrits geeft tot slot antwoord op een aantal gestelde vragen. Met betrekking tot de vraag van het CDA en Wijchen Lokaal over de WDW geeft hij aan dat zowel in de gemeente Druten als in Wijchen wordt gesproken over tekorten. Aan beide kanten worden dan ook

maatregelen genomen en deze kunnen ongelijk van aard zijn. Vanuit de basisgedachte dat minder betalen minder krijgen is, zal altijd moeten worden gereageerd op een bezuiniging die een van beide gemeenten inzet. Wijchen zal in ieder geval vanuit de inhoud opzoeken naar oplossingen.
Vervolgens gaat wethouder Gerrits in op een vraag van Wijchen Lokaal over de financiering van het azc naar aanleiding van berichten in de krant. Daarover kan hij alleen zeggen dat het financiële risico voor de gemeente Wijchen nog steeds nihil is en blijft zoals besproken tijdens de behandeling van het raadsstuk. Daarnaast geeft de wethouder aan dat het college naar aanleiding van de ingediende motie inmiddels in goede sfeer in gesprek met het COA is gegaan over het eventueel verkleinen van het voorfinancieringsbedrag.

Wethouder Schouten gaat in op amendement 5. Ze legt uit dat het college alles voor de Global Goals had voorbereid voordat het college wist wat voor bezuinigingsmaatregelen moesten worden genomen. Ze betreurt het dat nu een andere financiële inschatting moet worden gemaakt. Het amendement stelt voor de financiële middelen toch in de begroting op te nemen. Op de vraag van het CDA of de Sustainable Development Goals (SDG's) zonder extra middelen kunnen worden bereikt, beantwoordt ze dat dit kan. Het aanmelden bij de VNG als Global Goals-gemeente kost namelijk niets en dit geldt ook voor het integraal inzichten geven via het Strategisch kompas en het expliciet communiceren daarover. De incidentele betalingen aan de fairtradewerkgroep, die het college structureel had willen borgen, kunnen worden voortgezet, maar andere zaken kunnen niet worden gerealiseerd zonder extra middelen. Het college acht het daarom verantwoord om Global Goals-gemeente te worden zonder aanvullende middelen.
Wethouder Schouten gaat verder met motie 4 over de sociale innovatiehackathon, gericht op eenzaamheid, verduurzaming en sociale cohesie. Ze wijst op de recent opgerichte adviesraad voor het sociale domein, die al moeite heeft om mensen te vinden voor de onderliggende werkkamers. Het college vindt het onverstandig nu iets nieuws te starten en wil de adviesraad eerst goed in stelling brengen. De motie zal worden doorgegeven aan de adviesraad, maar het college wil niet nu al extra initiatieven starten.
Motie 6, die pleit voor het opnemen van miniwarmte- en koudenetten in het warmteplan, lijkt wethouder Schouten mogelijk en een goed idee. Ze benadrukt dat het complex is, maar dat het college dit als aanvulling ziet die kan worden meegenomen in de warmtenetstukken die naar verwachting voor de zomer van 2025 met de raad worden gedeeld.

Wethouder Derks gaat in op amendement 4 over leven en opgroeien in armoede. Hij is blij met de aandacht hiervoor, maar legt uit dat sinds 2015 alleenstaande ouders compensatie krijgen via belasting en kindgebonden budget, wat het risico op armoede heeft verlaagd. Alleenstaande ouders zijn dus niet specifiek benadeeld in de lokale toekenning. Daarnaast betekent verdere verfijning van de inkomensgrenzen niet direct dat het bereik daarmee wordt verhoogd, terwijl de dienstverlening er ingewikkelder door wordt. Hij geeft aan dat het college een onderzoek van de rekenkamer hiernaar wil afwachten, omdat niet alleen schaamte een rol speelt in dit vraagstuk, maar ook hoe het beste kan worden omgegaan met beperkte middelen in combinatie met werken en onoverzichtelijke dienstverlening en regels. Hij vraagt de raad daarom om geduld.
Wethouder Derks onderstreept naar aanleiding van motie 5 het belang van jongerenparticipatie, maar wijst op de praktische uitdagingen en mogelijke financiële consequenties van een officiële adviesraad. Het college ziet meer kans in informele gesprekken en heeft al een ambtelijk verzoek gedaan voor het oprichten van een jongerenpanel, waar middelbare scholieren kunnen worden gehoord over verschillende thema’s. Hij benadrukt dat het belangrijk is om met jongeren te bespreken wat hen raakt en hoe zij willen participeren.
Tot slot reageert Wethouder Derks op motie 9. Hij is het ermee eens dat werken moet lonen, maar ziet hierin ook een landelijke taak. De inkomensvrijlating binnen wettelijke kaders wordt namelijk gevangen via de Participatiewet in Balans, die in de zomer van 2025 klaar moet zijn. Het college wil dit afwachten vanwege de handvatten die daarin zitten. Daarnaast is

inkomensvrijlating een re-integratie-instrument van het Rijk. Ook wijst hij op het zojuist benoemde rekenkameronderzoek. De wethouder wil dus nog even wachten, zodat hij samen met de raad op het juiste moment de juiste keuzes kan maken.

Wethouder Van Bronkhorst geeft aan dat hij de gedane suggesties over leefbaarheid, natuurontwikkeling, biodiversiteit, IBOR en verkeersveiligheid de komende maanden meeneemt in de te maken keuzes voor de bezuinigingsopdracht. Over motie 7 over de verbetering van de luchtkwaliteit legt hij uit dat luchtkwaliteit geen speerpunt is in het Gelderse milieubeleidsplan omdat aan de geldende luchtnormen wordt voldaan. Hij benadrukt echter dat het college meer aandacht wil besteden aan dit onderwerp. Daarom neemt de gemeente zowel ambtelijk als bestuurlijk actief deel aan het Schone Luchtakkoord (SLA) samen met de provincie Gelderland en wordt actief geprobeerd niet-deelnemers over te halen tot deelname. Het college zal de gemeenteraad voor 1 april 2025 informeren over de mogelijke deelname aan het SLA en de te treffen maatregelen. Hij geeft aan dat de maatregelen die worden genomen, zullen passen bij de specifieke problematiek van de gemeente. Hij vermeldt ook dat de website van de gemeente binnenkort wordt geactualiseerd met informatie over schone lucht en houtstook.
Wethouder Van Bronkhorst bespreekt vervolgens motie 8 over de aangescherpte aanpak van afval. Hij geeft aan dat het college de motie kan overnemen en de successen van andere gemeenten zal meenemen in een plan van aanpak, maar wil wel een kanttekening meegeven. De raad moet keuzes maken in de prioritering binnen het VTH-beleid (vergunningen, toezicht en handhaving), omdat de aanpak verder gaat dan alleen de inzet van boa's en dat de hele keten binnen de organisatie betrokken moet worden, van boa's tot juristen. Hij kan niet beloven dat de aanpak volledig kostendekkend zal zijn en geeft de raad mee dat dit gevolgen kan hebben voor de hoogte van de afvalstoffenheffing. Over de uiteindelijke kosten zal de raad worden geïnformeerd in het plan van aanpak.

*De voorzitter draagt het voorzitterschap over aan de plaatsvervangend voorzitter, de heer Albersnagel.*

Burgemeester Helmer gaat in op amendement 2. Zij benadrukt dat er geen nota is toegezegd over de werkwijze en geeft aan dat in de vacaturetekst voor de gebiedscoördinatoren staat wat van hen wordt verwacht. Daarnaast geeft ze aan dat gevraagd wordt budget vrij te maken voor een wijkcontactfunctionaris. Ze legt uit dat dit onderdeel is van het budget voor de gebiedscoördinatoren, wat zou worden bevroren als het amendement wordt aangenomen. Dit gaat ten koste van de gebiedscoördinatoren en de uitvoering van het participatie- en cocreatiekader, omdat aan dat beleidsstuk dan geen invulling kan worden gegeven, terwijl de leefbaarheidsgroepen hier wel naar uitkijken. Het pas op de plaats maken bij deze ambities is volgens de burgemeester in moeilijke tijden mogelijk, maar dan ziet ze graag dat dit gebeurt op basis van de juiste argumentatie.
Burgemeester Helmer bespreekt vervolgens motie 3. Zij geeft aan dat het bellen bij een negatieve beschikking al op kleine schaal gebeurt en dat de voordelen hiervan worden herkend. Het college zal onderzoeken of dit breder kan worden toegepast binnen de WDW.

*De plaatsvervangend voorzitter draagt het voorzitterschap terug over aan de voorzitter.*

De heer Albersnagel reageert als voorzitter van de werkgeverscommissie op amendement 2, waarbij hij aangeeft dat de raad in januari 2025 de gevraagde nadere informatie over de benchmarks krijgt. Hij geeft verder aan dat de commissie de uitbreiding van de griffie wenselijk en noodzakelijk acht om de ondersteuning van de raad op peil te houden. Hij wijst erop dat de middelen die hiervoor nodig zijn in het amendement worden weggenomen, wat de ondersteuning van de Rekenkamer in gevaar brengt. De griffie is momenteel bijvoorbeeld niet berekend op de ondersteuning van de 0,3 fte die de Rekenkamercommissie nodig heeft. Hij benadrukt dat het benodigde dienstverleningsniveau met de huidige bezetting niet kan worden gehandhaafd en anders moet de raad zich behelpen met de ondersteuning die er wel is, indien

de raad besluit pas bij de behandeling van de Perspectiefnota het aantal griffiemedewerkers op peil te brengen.

*De vergadering wordt tot 20.00 uur geschorst, zodat de raad zich kan beraden op de ingediende amendementen, moties, alsmede de reactie van het college en de werkgeverscommissie.*

De voorzitter geeft aan dat het college nog kort inhoudelijk reageert op een aantal punten van de tegenbegroting, aangezien het college nog spreektijd over heeft.

Wethouder Gerrits geeft aan dat het college bereid is nog inhoudelijk te reageren op de onderdelen die bijdragen aan de dekking van de tegenbegroting. Hij legt uit dat het inzetten van bepaalde posten altijd nadere onderbouwing en analyse vereist met betrekking tot de gevolgen van implementatiewijze. Dit neemt niet weg dat het college de ideeën van de tegenbegroting meeneemt in de verdere uitwerking van het maatregelenpakket voor 2026 en verder.
Daarnaast legt hij uit dat het verlagen van het risiconiveau voor startersleningen nadere uitwerking vereist. Een verdere verlaging zonder onderbouwing zou hij niet verstandig vinden, aangezien de regeling momenteel al goed loopt en het risiconiveau eerder al is verlaagd. Tot slot geeft hij aan dat de externe inhuur door de WDW al beperkt is tot 2%, dus een verlaging daarvan niet veel oplevert. Hij meldt dat de raad binnenkort een tweede bestuursrapportage ontvangt waarin de feiten en andere relevante informatie worden verstrekt.

Wethouder Schouten geeft aan dat het college met de beweegtoestellen in de buitenruimte al meer gaat doen dan de raad nu voorstelt. Het college raadt het voorliggende voorstel van de raad op dit punt dan ook af. Ze kondigt aan in december 2024 of januari 2025 met een voorstel voor het klim- en speelbos te komen. Daarnaast geeft ze aan dat de buitenspeelruimtes zijn geëvalueerd en dat de uitkomsten nog met de raad worden gedeeld.

Wethouder Derks bedankt de raad voor de aandacht voor sociale ondernemingen en meldt dat er al aanzienlijke ondersteuning wordt geboden aan startende ondernemers via Startup Wijchen. Hij benadrukt dat er wordt geïnvesteerd in het werkbedrijf, met een budget van € 750.000 verspreid over meerdere jaren. Hij meldt dat dit budget momenteel meer dan voldoende is.

Wethouder Van Bronkhorst geeft aan dat er met betrekking tot biodiversiteit al wordt gewerkt aan een groen beleidsplan en dat deze middelen al in de begroting zijn opgenomen. Ook wordt er regiobreed gekeken naar natuurontwikkeling. Het structureel reserveren van € 187.000 voor deze ontwikkelingen lijkt hem daarom niet nodig.
De wethouder geeft daarnaast naar aanleiding van de vraag over de incidentele kosten van € 140.000 aan dat er goed contact is met schoolbesturen om veiligheidsproblemen op te lossen. Als er ergens problemen zijn, dan wordt gezocht naar oplossingen hiervoor en zulke onderzoeken kosten vanzelfsprekend geld.
Over de reserve calamiteiten maatschappelijke accommodaties geeft wethouder Van Bronkhorst aan dat deze niet zal worden verhoogd en dat het resterende bedrag zal vrijvallen in 2026 als de reserve in 2025 niet nodig blijkt te zijn.

Burgemeester Helmer reageert op de vraag over het uitbreiden van de straatcoaches. Zij geeft aan dat de straatcoaches goed werk doen, vooral voor de jeugd, maar dat er bij weten van het college op dit moment geen noodzaak is het aantal coaches uit te breiden.

**Tweede termijn – algemeen deel**
De voorzitter licht het proces van de tweede termijn toe. In het eerste deel geven de woordvoerders uit de eerste termijn een reactie op de algemene beschouwingen. De volgorde van de sprekers wordt daarbij bepaald door een nieuwe loting. De tweede termijn kent geen spreektijd. De woordvoerders uit de eerste termijn geven een reactie op de betogen van de

andere fracties en de termijn van het college, zonder in te gaan op de ingediende amendementen en moties. De woordvoerders kunnen elkaar maximaal drie keer interrumperen. In het tweede deel is er per amendement en motie een debat. De woordvoerders van de fracties krijgen het woord om een reactie te geven op het amendement of de motie die op dat moment behandeld wordt. De eerste indiener van het betreffende amendement of de motie krijgt als laatste het woord. De woordvoerders kunnen elkaar interrumperen over het amendement of de motie die op dat moment wordt behandeld. Na afronding van het debat wordt er direct gestemd over het besproken amendement of de besproken motie. Het college krijgt aan het einde van de tweede termijn de gelegenheid om feitelijke onjuistheden te corrigeren.

De voorzitter vraagt de plaatsvervangend voorzitter om de loting te doen voor het eerste deel van de tweede termijn. De gelote sprekersvolgorde is als volgt: GroenLinks, VVD, Kernachtig Wijchen, CDA, Wijchen Lokaal, D66 en PvdA.

De heer Tiemessen van GroenLinks complimenteert de fractievoorzitters voor de vooruitgang in de kwaliteit van de stukken, die volgens hem meer inhoudelijk en visionair zijn gepresenteerd. Hij merkt op dat er echter grote verschillen zijn tussen de partijen, vooral met betrekking tot de OZB. Hij vraagt zich af waarom de OZB niet gedifferentieerd of variabel kan zijn. Daarover heeft hij, ondanks de voorstellen die er liggen, geen uiting gehoord.
De heer Lukkezen vraagt hoe GroenLinks, ondanks de verschillen, een handreiking wil doen naar de coalitiepartijen om die verschillen te overbruggen. De heer Tiemessen antwoordt dat de raad bijeen is om harde noten te kraken, maar dat het belangrijk is om de tegenstellingen eerst te benoemen, voordat ze kunnen worden overwonnen.
De heer Derksen vraagt hoe GroenLinks tegelijkertijd kan zeggen dat er niet bezuinigd hoeft te worden en desondanks toch het ravijnjaar kan overbruggen. De heer Tiemessen verwijst naar de door GroenLinks (mede-)ingediende amendementen. Daar is gekeken hoe de inkomsten van de gemeente eventueel kunnen worden veranderd en daarvoor is uiteindelijk de OZB genomen, omdat dit een relatief eenvoudig instrument betreft. GroenLinks heeft dan ook als uitgangspunt de OZB gedifferentieerd te verhogen. Het valt de heer Tiemessen daarnaast op dat sommige partijen vinden dat de gemeente alleen nog haar wettelijke taken zou moeten uitvoeren en daarbij werd verwezen naar het weggeven van gieters. Als in het geval van klimaatadaptatie niks wordt gedaan, dan wordt deze rekening doorgeschoven naar de volgende generatie.
Mevrouw Peters-Vroom vraagt of kinderen beter over het klimaat gaan nadenken als ze een gratis gieter winnen op de markt. De heer Tiemessen antwoordt dat het belangrijk is om kinderen uit te leggen waarom een groene leefomgeving belangrijk is. Dit is bij het uitdelen van de gieters gebeurd. Hij maakt de vergelijking met laaghangend fruit: als vanwege de bezuinigingen wordt gezegd dat bepaalde zaken, waaraan hard is gewerkt, nog kunnen blijven hangen, dan bederft dat fruit en zal er weer een jaar moeten worden gewacht voordat er weer kan worden geoogst.
De heer Lukkezen vraagt de heer Tiemessen welk spreekwoordelijk fruit, dat nog niet als concreet voorstel voorligt, hij graag nog zou willen plukken. De heer Tiemessen vindt dat niet kan worden teruggekomen op zaken die met de hele raad zijn afgesproken, zeker als het over de minimaal vereiste of zeer noodzakelijke zaken gaat.
Mevrouw Loermans vraagt hoe GroenLinks de integrale financiële afweging ziet die tijdens de begrotingsvergadering wordt gemaakt en niet bij de behandeling van die stukken zelf.
De heer Tiemessen herinnert zich commissievergaderingen waarin iedereen de groene stemkaart op tafel legde voor zaken die belangrijk werden gevonden. Hij vindt het bitter om nu, ook richting de samenleving, te zeggen dat bepaalde ontwikkelingen worden stopgezet.
Mevrouw Loermans vraagt daarop hoe GroenLinks het verschil ziet tussen de inhoudelijke behandeling van een stuk en de uiteindelijke financiële afweging, aangezien je inhoudelijk nog steeds dezelfde mening kunt hebben, maar financieel gezien andere keuzes moet maken.
De heer Tiemessen geeft aan gehoord te hebben van de wethouder dat er extra mogelijkheden zijn om nog verder te bezuinigen, maar dat hij met het voorliggende pakket en geld uit de reserve tot een sluitende begroting kan komen. Mevrouw Loermans interrumpeert en vraagt hoe

de heer Tiemessen dan aankijkt tegen structureel beleid, waarover vanavond wordt besloten en dat verdergaat dan 2025 en de sluitende begroting voor dat jaar. De heer Tiemessen vindt het verstandig dat de wethouder al heeft nagedacht over de begrotingen na 2025. Het is goed als de raad dit ook doet en daarbij niet wegkijkt voor de realiteit en de grilligheid en onduidelijkheid vanuit Den Haag.
De heer Lukkezen vraagt welk fruit GroenLinks nu wil plukken van andere partijen en hoe de partij staat tegenover voorstellen van andere partijen. De heer Tiemessen antwoordt dat hij perspectief ziet in een aantal presentaties die hij heeft gehoord, zoals het nadenken over het warmteplan en het behouden van een structurele vergoeding voor de doelen van de Global Goals. Hij benadrukt dat GroenLinks bereid is te onderzoeken waar andere partijen kunnen worden gevonden.

Mevrouw Peters-Vroom geeft aan dat de VVD creatieve voorstellen heeft gehoord, maar dat deze allemaal tot doel hebben om de koek anders te verdelen. Ze benadrukt dat prioriteiten door andere partijen op een andere manier worden gelegd en dat dit hoort bij de verschillende politieke kleuren. Ze heeft ook voorstellen gehoord waarmee het college al bezig is en dat vindt ze positief. Mevrouw Peters-Vroom reageert op D66 door te zeggen dat haar fractie niet zomaar bij het kruisje tekent en richting de PvdA geeft ze aan dat ze ooit is geïnformeerd dat minder maaien van gras juist duurder is.
De heer Lukkezen geeft aan te hebben gezegd dat D66 niet verwacht dat coalitiepartijen tekenen bij het kruisje van de tegenbegroting, maar dat die partijen meedenken met de oppositie.
Mevrouw Peters-Vroom vervolgt dat de VVD het idee heeft dat GroenLinks wilt bezuinigen, maar tegelijkertijd ook weer niet, omdat het voorstel van die partij uiteindelijk op nul uitkomt. Ze hoort vooral van GroenLinks dat bedrijven meer moeten betalen.
De heer Tiemessen heeft van de VVD gehoord dat maatschappelijke organisaties meer eigen inkomsten moeten vergaren. Hij vraagt wat de VVD denkt dat het verhogen van de toegangsbewijzen voor het zwembad betekent voor de gemiddelde en arme Wijchenaar die naar het zwembad gaat om beter te leren zwemmen. Mevrouw Peters-Vroom antwoordt dat ze het genoemd heeft als oplossingsrichtingen en dat het serieus onderzocht moet worden.
De heer Burgers vraagt of de VVD daarmee voorstelt om de belasting op kaartjes voor het zwembad en cultuur nog verder te verhogen, bovenop de door de landelijke VVD beoogde btw-verhogingen op deze organisaties. Mevrouw Peters-Vroom antwoordt dat ze de richting willen onderzoeken en dat ze hier nu voor Wijchen bij elkaar zijn.
De heer Lukkezen vraagt wanneer de ideeën van de VVD concreet worden gemaakt, zodat erover besloten kan worden. Mevrouw Peters-Vroom antwoordt dat ze in dit deel van het debat niet te veel op de motie zelf kan ingaan.
Mevrouw Kuipers vraagt of de VVD zich ervan bewust is dat bepaalde bezuinigingen maatschappelijke organisaties flink kunnen raken. Mevrouw Peters-Vroom antwoordt dat de OZB-verhoging dat ook doet. De VVD staat voor geen fratsen en teruggaan naar de basis. Ze is benieuwd hoe dat er in de Perspectiefnota 2025 uit gaat zien.
De heer Tiemessen vraagt of de VVD welzijn ook een frats vindt, omdat welzijn en geld moeilijk met elkaar te matchen zijn. Mevrouw Peters-Vroom antwoordt dat ze in haar betoog op de Wmo is ingegaan. Ze zegt niet dat de VVD dat niet meer wil, maar dat de VVD wil kijken of er ergens mogelijkheden zijn om te bezuinigen. Als dat niet zo blijkt te zijn, dan niet.
De heer Burgers vraagt of de VVD het antidiscriminatieprogramma en het gelijkheidsmonument fratsen vindt. Mevrouw Peters-Vroom antwoordt dat sprake is van een begrotingstekort en dat de raad daarom moet kijken wat echt noodzakelijk is en wat niet. De VVD kijkt niet weg voor discriminatie, maar vindt dat er niet minder gediscrimineerd wordt door een monument neer te zetten.

Mevrouw Loermans geeft namens Kernachtig Wijchen aan dat er mogelijk moeilijke keuzes moeten gaan worden gemaakt en ze ziet dat een groot deel van de raad zich hiervan bewust is. De partijen moeten met elkaar in gesprek om de oplossingsrichtingen die er zijn met elkaar te

bespreken en af te wegen. Bij de Perspectiefnota 2025 moet er met deze keuzes aan de slag worden gegaan. Ze ziet graag dat daarmee op een constructieve manier verder wordt gegaan.
De heer Lukkezen vraagt waarom alleen recente besluiten worden geschrapt.
Mevrouw Loermans antwoordt dat het meer toeval is dat recente besluiten worden geschrapt en dat nieuw beleid makkelijker kan worden uitgesteld.
Mevrouw Kuipers vraagt hoe het kan dat er nu anders wordt besloten over het gelijkheidsmonument, terwijl er door Kernachtig Wijchen eerder wel mee is ingestemd.
Mevrouw Loermans geeft aan dat de huidige financiële situatie andere keuzes vereist. Dit staat los van de inhoudelijke steun voor de nota.
De heer Tiemessen vraagt of een gedifferentieerde verdeling van de OZB-lasten voor Kernachtig Wijchen een no-go is. Mevrouw Loermans verwijst naar het amendement dat later behandeld zal worden en geeft aan dat ze daar nu niet op kan reageren.
De heer Lukkezen geeft aan het gevoel te hebben tijdens het afgelopen halfjaar voor de gek te zijn gehouden met de stemmingen. Mevrouw Loermans benadrukt dat tijdens de beraadslagingen duidelijk is aangegeven dat Kernachtig Wijchen de definitieve financiële afweging pas bij de behandeling van de begroting zou maken en dat dit inderdaad voor een ander besluit kan zorgen.
De heer Tiemessen vraagt Kernachtig Wijchen zich realiseert dat door het uitstellen van het gelijkheidsmonument ook de subsidie voor ongeveer de helft van deze kosten verloren gaat.
De voorzitter geeft aan dat dit onderdeel is van het amendement en dat hier later op gereageerd zal worden.

De heer Derksen geeft namens het CDA aan dat zes van de zeven partijen hebben aangegeven dat de broekriem aangehaald moet worden, terwijl één partij lijkt te zeggen dat er niet bezuinigd hoeft te worden.
De heer Tiemessen geeft aan dat er ook een partij is die vindt dat de OZB best omhoog mag en vraagt of de heer Derksen dit is vergeten. De heer Derksen antwoordt dat het gebruiken van de OZB-knop om niet te hoeven bezuinigen mijlenver van het CDA af staat, al is dit een keuze die kan worden gemaakt. De heer Tiemessen vraagt daarop wat het effect is van de OZB-verhoging en bijbehorende stijgingen van de woningwaarde en de WOZ in het algemeen en op de minder rijke inwoners van Wijchen in het bijzonder. De heer Derksen verwijst naar de door het CDA mede-ingediende motie 1, die alternatieven voor de OZB-verhoging voorstelt.
De heer Burgers vraagt wat het verschil is tussen leges en andere belastingen, omdat leges in zijn beleving een lastenverzwaring is, vaak ook voor bedrijven. De heer Derksen legt uit dat leges gekoppeld zijn aan grote energieprojecten, zoals het hoogspanningsstation, en door de gemeente worden ontvangen zodra de vergunning definitief wordt gepubliceerd. Hij benadrukt dat deze leges, die om grote bedragen gaan, al meegenomen kunnen worden in de begroting, eventueel met een risicofactor erbij.
De heer Derksen gaat verder en complimenteert de VVD voor hun diepgaande analyse en het aandurven om verder te kijken naar onderhoud van kunstwerken, discriminatie, de WMO, en klimaatadaptatie.
De heer Burgers vraagt of het niet gevaarlijk is om uitspraken te doen over de WDW zonder een fatsoenlijke discussie. De heer Derksen geeft aan dat jaarlijks 30 miljoen naar de WDW gaat. Daarmee is de WDW bij zijn weten de GR'en waar het meeste geld naartoe gaat, dus ook de WDW zal een bijdrage moeten leveren aan de totale bezuinigingsoplossing.
Mevrouw Kuipers vraagt of de heer Derksen de zorgen over de financiële situatie in Druten deelt en verwijst naar de motie "Samen trap af" die aldaar op 5 november 2024 is ingediend.
De heer Derksen vindt dat de WDW onderdeel moet zijn van de totale oplossing en benadrukt dat ook partners zoals Druten gezamenlijk een brede bijdrage moeten leveren.
De heer Tiemessen haalt de eerdere uitspraak van de heer Derksen aan dat iedereen in de spiegel moet kijken, terwijl verenigingen moeten blijven worden gesteund. Hij vraagt of verenigingen niet in de spiegel hoeven te kijken bij bezuinigingen. De heer Derksen antwoordt dat verenigingen voor het CDA erg belangrijk zijn en dat zij de laatste groep zijn waarnaar gekeken moet worden bij bezuinigingen, gezien hun rol in de samenleving.

Mevrouw Kuipers bedankt namens Wijchen Lokaal alle fractievoorzitters voor hun sterke algemene beschouwingen en benadrukt dat de boodschap duidelijk is: er moet een pas op de plaats gemaakt worden. Ze hoort van meerdere partijen dat gekeken moet worden naar bezuinigingsmogelijkheden bij de GR'en. Wijchen Lokaal is het daarmee eens. Ze vindt het ook goed dat de OZB door meerdere partijen ter sprake is gebracht, al zal niemand de OZB graag laten stijgen. Daarnaast vindt ze het prettig te horen dat in ieder geval een partij haar zorgen deelt over de financiële situatie in Druten en de WDW. Tot slot geeft ze mee dat Wijchen Lokaal het gevoel van GroenLinks dat trots is op het azc niet deelt.
De heer Burgers vraagt waarop de zorgen van Wijchen Lokaal over de WDW in Druten zijn gebaseerd. Mevrouw Kuipers antwoordt dat deze zorgen zijn gebaseerd op wat in Druten bij de begroting voor 2024 is gebeurd, alsook op wat in de krant en in de Drutense motie 'Samen trap af' staat.
De heer Tiemessen vraagt of Wijchen Lokaal denkt dat twee gebiedscoördinatoren de beoogde werkzaamheden niet aankunnen, aangezien de partij een nadrukkelijk voorstander van drie coördinatoren is. Mevrouw Kuipers antwoordt dat zij vindt dat met twee coördinatoren niet het hele gebied wordt beslagen, waardoor het beleid niet volledig start.

De heer Lukkezen vindt het namens D66 ook fijn dat onder andere de VVD een niveau dieper kijkt, iets wat in zijn beleving ook is gedaan door de indieners van de tegenbegroting. Hij benadrukt dat de tegenbegroting niet alleen over bezuinigingen gaat, maar ook over het vinden van ruimte voor belangrijke doelen zoals de Global Goals. Hij drukt zijn dankbaarheid uit voor de vooruitziende blik van alle aanwezigen en benadrukt dat er richting 2026 moeilijke keuzes gemaakt moeten worden, die uiteindelijk structureel geld opleveren om structurele problemen op te lossen.

De heer Burgers is namens de PvdA onder de indruk van de reactie van het college op de tegenbegroting, die volgens hem vooral te maken had met welke andere keuzes er voor 2025 kunnen worden gemaakt, oftewel als een soort richtlijn richting de Perspectiefnota. Hij verduidelijkt dit, omdat het college de eigen begroting naar zijn idee al een beetje op een dergelijke manier aan het invullen was. Beide begrotingen hadden dus meer overeenstemming dan hij van tevoren had verwacht.
De heer Derksen vraagt of de PvdA een nieuwe tegenpartij is, gezien het ingenomen standpunt per definitie tegen de huidige begroting lijkt te zijn. De heer Burgers antwoordt dat de PvdA geen tegenpartij is, maar een partij die vanuit visie en beleid alternatieven wil bieden. Hij benadrukt dat het college serieus met de tegenbegroting is omgegaan, maar anders had de PvdA sowieso tegen de begroting gestemd. Hij geeft aan dat iets als 'richtlijnen richting de Perspectiefnota' qua naam de lading beter dekt dan 'tegenbegroting'.
Mevrouw Loermans vraagt of de tegenbegroting niet beter omgebouwd kan worden tot een motie. De voorzitter geeft aan dat dit niet nodig is, aangezien de tegenbegroting als amendement besproken wordt.
De heer Burgers vervolgt zijn betoog met dat goed moet worden gecommuniceerd naar inwoners dat bezuinigen en het verhogen van belastingen komt doordat de gemeente geen keus heeft, maar dat de oorzaak hiervoor ligt bij de partijen die het in Den Haag voor het zeggen hebben. Mevrouw Loermans vraagt hoe de heer Burgers de gemeentelijke verantwoordelijkheid ziet met een sluitende begroting te komen. De heer Burgers antwoordt dat de tegenbegroting voor 2025 bewust ook sluitend is gemaakt en dat paniek zaaien over bezuinigingen niet nodig is. Hij stelt dat de gemeente hard moet werken om haar standpunt duidelijk te maken aan Den Haag en dat de omvang van het gat voor 2026 pas bij de Perspectiefnota 2025 duidelijk wordt.

De voorzitter kondigt aan dat het tweede deel van de tweede termijn begint, waarin de amendementen en moties worden besproken. Ze legt uit dat de volgorde van behandeling wordt bepaald door de verstrekkendheid van de amendementen en moties, waarbij de eerste indiener als laatste het woord krijgt. Na de behandeling van elk ingediend stuk wordt gevraagd of het

college feitelijke onjuistheden heeft gehoord, alsook of de eerste indiener de tekst wenst te wijzigen.

**Tweede termijn – amendement 1, "Tegenbegroting: het redelijke alternatief"**
Mevrouw Peters-Vroom uit haar waardering voor de voorstellen van de oppositie. Ze benadrukt dat de VVD echter andere keuzes heeft gemaakt in de verdeling van de middelen en dat haar fractie daarom niet instemt met de tegenbegroting. Ze stelt voor de discussie over bepaalde punten, waarin de VVD zich wel kan vinden, voort te zetten bij de behandeling van de Perspectiefnota.
De heer Lukkezen vraagt welke punten uit de tegenbegroting de VVD kan ondersteunen, zodat deze als richting meegegeven kunnen worden voor de Perspectiefnota. Mevrouw Peters-Vroom antwoordt dat het niet handig is om het hele lijstje af te gaan en urenlang hierover te discussiëren. Ze noemt specifiek de risicodekking van de starterslening als een technisch onhaalbaar punt en de kasteeltuin als een punt waar de VVD niet achter staat. De VVD ondersteunt het amendement zelf dus niet, maar de gedachte erachter wel.

Mevrouw Loermans spreekt haar complimenten uit voor het werk dat is verricht aan de tegenbegroting, maar geeft aan dat Kernachtig Wijchen zich niet herkent in het beeld dat er geen redelijke begroting ligt. Ze benadrukt dat haar partij zelf ook voorstellen doet om richting te geven aan de Perspectiefnota van 2025 en dat de tegenbegroting slechts een andere verdeling van de middelen voorstelt. Ze waarschuwt voor het nemen van onomkeerbare beslissingen zonder de consequenties goed in kaart te hebben. Kernachtig Wijchen gaat daarom niet mee met de tegenbegroting.

De heer Oomen is blij met de gegeven complimenten op de tegenbegroting. Hij geeft aan dat de tegenbegroting laat zien dat met lastenverhogingen en slimme desinvesteringen een groot deel van de bezuinigingen kan worden opgevangen. Hij stelt dat de tegenbegroting laat zien waar in 2025 aan knoppen gedraaid kan worden om in 2026 zwarte cijfers te schrijven. Ondanks dat er in de ogen van GroenLinks al een redelijke begroting ligt en dat het college de input wil meenemen richting de Perspectiefnota, benadrukt de heer Oomen dat de begroting nog socialer, groener en eerlijker kan.
De heer Derksen vraagt hoe GroenLinks beleidsmatig omgaat met het feit dat sommige voorstellen in de tegenbegroting, zoals het onderhoudsniveau C voor de openbare ruimte, nog niet volledig onderbouwd zijn. De heer Oomen antwoordt dat de tegenbegroting financieel is doorgerekend, waarvoor hij de ambtelijke organisatie dankbaar is. Qua beleid geeft hij aan dat in andere gemeentes goede ervaringen zijn opgedaan met onderhoudsniveau C voor het IBOR en dat dit in Wijchen ook mogelijk moet zijn.
Mevrouw Loermans vraagt of de beleidsconsequenties inzichtelijk zijn als voor de tegenbegroting zou worden gekomen. De heer Oomen antwoordt dat niet alle beleidsmatige consequenties in de tegenbegroting zijn opgenomen, omdat dit niet praktisch was, maar dat deze wel zijn overdacht.

De heer Derksen spreekt zijn waardering uit voor het werk aan de tegenbegroting en de ambtelijke inzet voor het beantwoorden van de ambtelijke vragen. Het heeft de CDA-fractie geholpen te doorgronden hoe tot de punten in de tegenbegroting is gekomen. De heer Derksen vindt dat er goede, oftewel rijpe, en minder goede, oftewel groene, voorstellen in staan en dat de CDA-fractie daarom niet kan instemmen met de tegenbegroting als geheel.
De heer Burgers vraagt welke voorstellen de CDA-fractie rijp vindt. De heer Derksen antwoordt dat het voorstel over de kasteeltuin een rijp voorstel is, omdat daarover binnen de raad al uitgebreid is gesproken, terwijl de starterslening en het onderhoudsniveau C juist minder rijp zijn en daarover dus nog vragen zijn.
De heer Lukkezen stelt voor om een motie in te dienen waarin het college wordt gevraagd de raad te informeren over de voorstellen in de tegenbegroting, zodat hierover concreet kan worden gesproken. De heer Derksen antwoordt dat motie 1 een soortgelijke motie betreft.

Daarnaast geeft hij aan dat zijn fractie geen directe aanleiding ziet deze beleidsuitgangspunten te wijzigen. Het CDA wil het totaalpakket aan voorstellen afwegen bij de Perspectiefnota vanwege de financieel zware tijden die eraan komen. Hij benadrukt dat de CDA-fractie terughoudend is in het wijzigen van beleidsuitgangspunten op dit moment. De heer Lukkezen vraagt daarop of de CDA-fractie een groot deel van de voorstellen in de tegenbegroting wel of niet als alternatieven ziet en of het CDA deze in de toekomst verder uitgewerkt wil hebben. De heer Derksen bevestigt dat het CDA sommige voorstellen in de toekomst verder uitgewerkt wil zien.

De heer Burgers vindt het vreemd dat er nu over het IBOR wordt gesproken, omdat dit onderwerp niet eerder uitgebreid is besproken. Hij wijst erop dat alle dossiers die nu worden besproken, zoals het parkeerterrein in de kasteeltuin, eerder uitgebreid zijn behandeld. Hij geeft aan dat, met de woorden van mevrouw Loermans, de integrale afweging nu plaatsvindt. De heer Derksen vraagt wanneer de raad het heeft gehad over de inhuur van de WDW en het percentage in de starterslening. De heer Burgers antwoordt dat deze onderwerpen op verschillende momenten zijn besproken, soms als hamerstukken, en dat de raad regelmatig over de inhuur van de WDW heeft gesproken. Hij geeft aan dat een bedrag op de begroting in feite een schatting is. Hoe de werkelijkheid eruitziet, is dan weer een uitwerking van die begroting.

Mevrouw Kuipers bedankt alle raadsleden voor de wijze waarop zij met de tegenbegroting zijn omgegaan. Wijchen Lokaal had gehoopt dat de tegenbegroting niet direct zou worden afgewezen en dat er mogelijkheden in aparte beslispunten zouden worden gezien. Zij benadrukt dat de oppositie met de tegenbegroting een andere richting en geluid heeft willen laten horen door het maken van andere keuzes.

De heer Lukkezen geeft als eerste indiener aan dat D66 een hand heeft uitgestoken om te kijken waar de raad elkaar breed in kan vinden. Hij begrijpt dat niet elk punt voor iedereen verteerbaar is, zoals de parkeerplaatsen in de kasteeltuin. De heer Lukkezen vindt het makkelijk om te zeggen dat groen en rijp door elkaar zitten en dat dit als gelegenheidsargument wordt gebruikt om tegen het amendement te stemmen. Hij benadrukt dat zijn fractie actief de hand uitsteekt naar andere partijen en hoopt op samenwerking. Hij stelt voor het amendement zodanig te wijzigen dat de aangedragen punten niet nu als zodanig in de begroting worden verwerkt, maar als zodanig op te nemen in de begroting dat de punten tijdens de behandeling van de Perspectiefnota 2025 worden voorgelegd, zodat er gedegen over kan worden gesproken. De heer Lukkezen vraagt daarom vijf minuten te schorsen, zodat dit formeel kan worden gemaakt.

De voorzitter vraagt of het college feitelijke onjuistheden heeft gehoord. Dit is niet het geval.

*De vergadering wordt kort geschorst.*

De voorzitter vraagt de heer Lukkezen als eerste indiener of de tekst van het amendement moet worden gewijzigd. De heer Lukkezen geeft aan dat het amendement, naast tekstuele wijzigingen, wordt omgezet naar een motie die als oplossingsrichting bij de Perspectiefnota 2025 kan worden gezien. De voorzitter geeft daarop aan dat amendement 1 wordt ingetrokken en wordt vervangen door motie 10. Over deze motie wordt daarom niet meer gedebatteerd.

**Tweede termijn – amendement 2, "Pas op de plaats"**
De voorzitter geeft de raad mee dat het presidium misschien om half elf bijeenkomt als de agenda op dat moment nog niet dusdanig gevorderd is.

De heer Oomen geeft aan dat GroenLinks veel moeite heeft met dit amendement. Met het eerste beslispunt van een OZB-stijging van maximaal 7,5% kan zijn fractie nog wel wat. Zo zou GroenLinks dat liever willen differentiëren. De uitbreiding van de griffie is echter wenselijk en noodzakelijk, omdat daarvan niet alleen de raad, maar ook de hele Wijchense samenleving profiteert. Met betrekking tot de gebiedscoördinatoren, alsook het gelijkheidsmonument, geeft hij aan dat recent is besloten dat deze er zouden komen en hij vreest dat van afstel uitstel komt. Bij uitstel van het gelijkheidsmonument raakt de gemeente bovendien een deel van het budget definitief kwijt.
De heer Derksen onderbreekt de heer Oomen met de vraag of deze bekend is met het concept van een vriezer, waarbij producten niet bederven en later opnieuw gebruikt kunnen worden. Hij vergelijkt dit met het budget voor de gebiedscoördinatoren dat volgens hem niet wordt weggehaald, maar slechts tijdelijk wordt bevroren. De heer Oomen is het oneens met deze vergelijking. Hij stelt dat de situatie meer lijkt op een vriezer waarvan de stroom door Den Haag is uitgetrokken, waardoor de producten bederven. Hij benadrukt dat het uitstellen van het beleid tot 2025 geen oplossing biedt, aangezien het financiële ravijnjaar 2026 daarmee nog steeds niet is opgelost en de argumenten voor uitstel dus niet veranderen. De heer Derksen vraagt of de heer Oomen erkent dat dit een aanname is, omdat in 2025 gewoon kan worden besloten dat de coördinatoren er alsnog komen. De heer Oomen antwoordt dat een uitstel nu hem niet de zekerheid geeft dat dit in 2025 anders gaat zijn. Het uitstellen van dit beleid betekent dat de gemeente verder van de inwoners komt te staan. Hij heeft zowel vanuit het college als de werkgeverscommissie signalen gehoord dat dit niet verstandig is. Wat hem betreft, wordt het amendement omgezet in een motie over alleen de hoogte van de OZB, en zonder te bezuinigen op deze bestedingen.

De heer Derksen benadrukt dat niemand het leuk vindt om noodzakelijke zaken te schrappen, maar dat er ondanks de pijn keuzes gemaakt moeten worden.
De heer Oomen interrumpeert door te vragen of deze keuzes nu al nodig zijn, aangezien ze eigenlijk gaan over 2026. De heer Derksen antwoordt dat als nu wordt gekozen voor de gebiedscoördinatoren, dat dit een onomkeerbare beslissing is, omdat volgend jaar niet ineens met deze mensen kan worden gestopt. Over de griffie ontkent hij niet dat daar hard wordt gedrukt en dat zij het drukker hebben, maar hij vindt dat hierover eerst een kerntakendiscussie gevoerd moet worden, voordat er over het budget wordt beslist. Van het gelijkheidsmonument heeft het CDA in een eerdere vergadering al aangegeven dat nu niet hierover moet worden besloten.
De heer Lukkezen vraagt waarom het geld voor de griffie nu uit de begroting gehaald moet worden en niet gewacht kan worden op de discussie die nog gevoerd moet worden.
De heer Derksen antwoordt dat als er nu geen kanttekening bij geplaatst wordt, mensen dan geworven kunnen worden en het budget uitgebreid kan worden zonder dat duidelijk is hoeveel nodig is. De heer Lukkezen geeft aan dat nu geen kanttekening bij de begroting wordt geplaatst, maar dat het benodigde geld van de begroting wordt gehaald. Hij vraagt hoe de heer Derksen dit ziet. De heer Derksen legt uit dat op het moment dat als vanavond niks over dit geld wordt gezegd, dat het dan in de begroting staat en daarmee een situatie ontstaat dat geld voor de griffie is gereserveerd dat dan kan worden uitgegeven.
De heer Burgers stelt dat de discussie omgedraaid wordt. Als na een kerntakendiscussie besloten wordt dat er geen uitbreiding nodig is, dan kan het geld terug altijd nog naar de algemene reserves. Hij vraagt of de heer Derksen het met hem eens is dat de discussie omgedraaid wordt. De heer Derksen antwoordt dat hij het hier niet mee eens is.
Mevrouw Kuipers vraagt of de heer Derksen niet van mening is dat het nu parkeren van het geld de afweging in 2025 nog moeilijker maakt. De heer Derksen antwoordt dat als er vanuit de werkgeverscommissie zaken worden aangeleverd zoals een benchmark, dat het CDA Wijchen daar niet voor zal liggen als blijkt dat een bepaald bedrag nodig is. Nu is dat bedrag echter onbekend, dus lijkt het hem gezond financieel beleid als een dergelijke uitgave wordt geparkeerd.

De heer Lukkezen vraagt of het CDA begrijpt dat D66 dit punt anders leest en vindt dat het anders kan. De heer Derksen antwoordt dat hij dit begrijpt, maar dat het CDA het anders ziet.

De heer Burgers vraagt zich af waarom nu al besloten moet worden de OZB te verhogen met maximaal 7,5% in 2026. De PvdA vindt het onlogisch om dit nu al vast te leggen, omdat nu nog niet bekend is hoe groot het financiële gat er precies gaan uitzien, terwijl een amendement uitgevoerd moet worden. De PvdA is daarom tegen dit amendement.
Mevrouw Peters-Vroom vraagt of de heer Burgers vindt dat de zakken van de gemeente oneindig diep zijn. De heer Burgers antwoordt dat hoe meer belasting er is, hoe dieper de zakken worden en dat er een balans moet worden gevonden in te maken bezuinigingen. Hij vindt het onlogisch om met het vastzetten van de 7,5% nu al een ding op deze balans vast te zetten, terwijl later onverhoopt kan blijken dat meer nodig is. Mevrouw Peters-Vroom vraagt daarop of de gemeente betrouwbaar zou zijn als de OZB ineens verdubbeld wordt.
De heer Burgers antwoordt dat het hem beter lijkt om mogelijkheden tot bezuinigen niet nu al vast te zetten. Als bij de behandeling van de Perspectiefnota 2025 blijkt dat er gekke dingen zijn gebeurd, dan lijkt het hem beter als de discussie over bezuinigen en hoeveel op dat moment wordt gevoerd.

Mevrouw Kuipers geeft aan dat er van Wijchen Lokaal geen gelijkheidsmonument hoeft te komen. Het wegschuiven van het budget hiervoor vindt de fractie dan ook prima. Met het bevriezen van het budget voor participatie en cocreatie kan de fractie echter niet mee.
Wijchen Lokaal is weliswaar kritisch geweest op dit voorgestelde beleid, maar ziet inmiddels de meerwaarde hiervan in en vreest ook dat van uitstel afstel komt. Ze vraagt zich af of dit nieuwe voorstel al met de leefbaarheidsgroepen is besproken. In het amendement wordt namelijk gesteld dat deze bezuinigingen weinig pijn doen, maar mevrouw Kuipers betwijfelt dit en vreest dat de kaderstellende en controlerende rol van de raad als volksvertegenwoordiger in het geding kan komen. Met betrekking tot de uitbreiding van de griffie geeft ze aan dat van Wijchen Lokaal hierover niet per se een kerntakendiscussie hoeft te worden gehouden. Ze vindt het daarbij niet netjes naar de werkgeverscommissie toe dat de formatie van de griffie uit de programmabegroting wordt gehaald. Wijchen Lokaal steunt dit amendement dan ook niet.

De heer Lukkezen geeft aan dat bijna elk punt in dit amendement voor D66 onverteerbaar is, terwijl hij graag ziet dat de raad tot een gezamenlijk gedragen begroting komt. Zo vindt D66 een OZB-stijging van maximaal 7,5% voorbarig, omdat dit kan betekenen dat straks een zwembad moet worden gesloten als het financiële ravijn dieper blijkt te zijn. Hij vraagt zich af of het woord 'maximaal' per se moet worden meegenomen richting de Perspectiefnota. Daarnaast vindt hij de formatie van de griffie een voorbeeld van iets dat groen is en niet rijp. Doordat het geld voor de griffie ongelabeld teruggaat naar de schatkist, kan het zomaar aan iets anders worden uitgegeven. Wat de heer Lukkezen betreft, geldt hetzelfde voor het gelijkheidsmonument. Omdat deze punten veel pijn doen, kan D66 niet instemmen met de begroting.
De heer Derksen vraagt de heer Lukkezen om, los van de inhoud, te reflecteren op de inspanning die is verricht voor deze begroting. De heer Lukkezen antwoordt dat hij de vraagtekens begrijpt, maar benadrukt dat het amendement, zoals het nu voorligt, een bepaalde harde beslissing lijkt, die daardoor voor D66 onverteerbaar is. Hij hoopt dat er op een manier aanpassingen kunnen worden gedaan.
Mevrouw Loermans vraagt welke aanpassingen nodig zijn om D66 mee te krijgen.
De heer Lukkezen stelt voor beslispunt 1 als oplossingsrichting richting de Perspectiefnota op te nemen en de formatie van de Griffie en het gelijkheidsmonument te blijven labelen om te voorkomen dat het geld weglekt. Beslispunt 3 over het budget voor participatie en cocreatie ziet hij graag volledig geschrapt.

Mevrouw Peters-Vroom geeft aan dat de VVD geen verdere reactie heeft op dit amendement.

Mevrouw Loermans benadrukt als eerste indiener namens Kernachtig Wijchen dat het amendement niet lichtvaardig is opgesteld. Zij geeft aan dat het belangrijk is om geen onomkeerbare besluiten te nemen
De heer Burgers vraagt of het amendement met de OZB-verhoging van maximaal 7,5% niet een onomkeerbaar besluit is. Mevrouw Loermans antwoordt dat de OZB-verhoging officieel pas bij de begroting voor 2026 wordt vastgesteld, maar dat dit amendement een duidelijke richting geeft voor het uitwerken van de oplossingsrichtingen voor die begroting. De heer Burgers stelt daarop het geen richting is, maar een harde rode lijn, omdat het een amendement is waarin wordt gesproken over 'maximaal' en niet over een woord als 'richtlijn' of iets dergelijks.
Mevrouw Loermans geeft aan dat dit de duidelijke richting is die Kernachtig Wijchen wil meegeven. Haar partij heeft de afweging gemaakt nu geen structureel beleid in te zetten met het financiële tekort in aantocht. Daarnaast is het personeelsbudget niet bevroren, waardoor tijdelijk iemand kan worden ingehuurd en er in de tussentijd kan worden gewerkt aan beleid. Ze hoopt dat uitstel niet leidt tot afstel, maar dat dit nu nog onbekend is. Kernachtig Wijchen wil dit weloverwogen integraal afwegen bij de Perspectiefnota 2025. De discussie gehoord te hebben, denkt mevrouw Loermans dat tegenpartijen niet nog overtuigd gaan worden van dit amendement.
De heer Lukkezen vraagt of er wat mevrouw Loermans betreft op geen enkel punt ruimte is voor aanpassingen aan het amendement. Mevrouw Loermans denkt van niet, daarbij lettende op de zojuist door de heer Lukkezen aangedragen wijzigingen.

De voorzitter vraagt of het college of de voorzitter van de werkgeverscommissie feitelijke onjuistheden hebben gehoord. Het college heeft dit niet. De heer Albersnagel geeft als de voorzitter van de werkgeverscommissie aan dat is gezegd dat het bedrag voor de formatie van de griffie niet in de begroting moet blijven staan, omdat er dan geworven zou kunnen worden. Hij benadrukt dat op geen enkel moment is gesuggereerd dat dit daarmee aan een orde zou zijn. Hij herhaalt dat het debat over de benchmarks in januari 2025 plaatsvindt.

De voorzitter vraagt of de indieners de tekst willen aanpassen. Dit is niet het geval.

De voorzitter brengt amendement 2 'Pas op de plaats' ter stemming.
De heren Oomen en Albersnagel vragen ieder daarop de beslispunten gescheiden in stemming te brengen. De voorzitter stemt hiermee in en geeft aan dat er vier keer gestemd zal worden over dit amendement.
Met 21 stemmen voor en 6 stemmen tegen is beslispunt 1 aangenomen.
Met 17 stemmen voor en 10 stemmen tegen is beslispunt 2 over begrotingsbijlage 6 aangenomen.
Met 21 stemmen voor en 6 stemmen tegen is beslispunt 2 over begrotingsbijlage 8 aangenomen.
Met 18 stemmen voor en 9 stemmen tegen is beslispunt 3 van dit amendement aangenomen.
**Besluit:** De raad stemt in met het geheel van amendement 2 "Pas op de plaats", aangaande zaaknummer 264410.

**Tweede termijn – amendement 3, "Een eerlijke verdeling van de OZB-verhoging"**
De voorzitter geeft aan dat de eerste twee amendementen vanwege hun grootte logischerwijs meer tijd nodig hadden en spreekt richting de hoop uit dat de raad bij de komende stukken meer kijkt naar de tijd.

De heer Peters Sengers geeft aan dat het CDA niet blij is met de forse verhogingen van de OZB, maar wijst erop dat een eerlijke verdeling van de OZB-verhoging subjectief is. Het CDA vindt het voorstel, zoals het nu is voorgesteld, niet voldoende.
De heer Oomen vraagt of de heer Peters Sengers zich ervan bewust is dat het automatisme van de OZB-verhoging voor woningen met dit amendement wordt doorbroken.
De heer Peters Sengers antwoordt dat hij een verhoging tot 9% ziet en dat de index daar nog

bovenop komt, waardoor hij niet ziet wat wordt doorbroken. De heer Peters Sengers gaat verder met zijn betoog. Zo zijn de extra uitgaven voor nieuw gewenst beleid dat vanaf 2025 moet worden gefinancierd. Dit zijn uitgaven waarvan inwoners profiteren. Hij vindt dat een verhoging evenwichtig moet zijn, terwijl volgens het amendement de OZB voor pandeigenaren met 37% moet worden verhoogd. De heer Peters Sengers vindt dit onevenredig hoog en vindt dat belastingen alleen werken als ze rechtvaardig zijn en op draagvlak kunnen rekenen. Het CDA denkt dat dit hier niet het geval is en vindt dat sprake is van geen goede verdeling.
Mevrouw Muller vraagt of de heer Peters Sengers heeft gehoord dat de wethouder van plan is om differentiatie aan te brengen in de loop van 2025. De voorzitter grijpt in en geeft aan dat dit niet is toegezegd, maar dat het college heeft aangegeven dat dit meegewogen kan worden.
De heer Peters Sengers vervolgt dat het CDA altijd voor evenwichtige voorstellen openstaat. Het argument dat kleine ondernemers het al lastig genoeg hebben een gelegenheidsargument, omdat pandgebruikers die daar huurder zijn zelf bijvoorbeeld net zo goed eigenaar van een ander niet-woonpand kunnen zijn die dat verhuren voor hun pensioen. Daarnaast kunnen eigenaren een OZB-verhoging ook weer doorbelasten, waardoor het alsnog bij bewoners of gebruikers terechtkomt.
Mevrouw Muller vraagt of de heer Peters Sengers naar de tarieven in de regio heeft gekeken en of hij zich bewust is dat de verhoging in Wijchen niet gek is vergeleken met de regio.
De heer Peters Sengers antwoordt dat hij zich richt op de inwoners van Wijchen en niet automatisch de regio volgt.

Mevrouw Kuipers legt uit dat het uiteindelijke doel van het amendement is om de OZB eerlijker te verdelen over de drie groepen, waarbij de sterkste schouders de hoogste lasten dragen. Dit resulteert voor 2025 in een verhoging van € 12 per jaar in plaats van een verhoging van € 43 voor woningbezitters op de betaalbaarheidsgrens. Ze wijst erop dat de verhoging voor 2026 nog groter is. Met deze andere manier van heffen blijft Wijchen regionaal gezien nog steeds laag zitten voor alle drie groepen. Ze erkent dat de wethouder heeft aangegeven dat dit nu niet handig is om te doen, maar Wijchen Lokaal staat achter het idee en steunt daarom het amendement.

Mevrouw Peters-Vroom geeft aan dat de VVD al afhaakt bij de titel van het amendement. Zij vindt het voorstel niet eerlijk, omdat de eerlijkheid al zit in het feit dat de grondslag de waarde van het object is. Daarom is de VVD tegen het amendement.

Mevrouw Loermans sluit zich aan bij de VVD en vindt dat dit amendement niet eerlijk aanvoelt. Ze stelt dat het een flinke stijging voor andere gebruikers zou betekenen. Wel kan het een oplossingsrichting zijn die onderzocht kan worden richting de Perspectiefnota van 2025. Nu lukraak invoeren gaat Kernachtig Wijchen echter te ver. Daarbij lijkt het haar beter een oplossing als deze op een getrapte of andere wijze uit te voeren. Ze vraagt of de indieners of andere partijen bereid zijn om dit als een oplossingsrichting in een motie op te nemen en het mee te nemen in de beraadslaging bij de Perspectiefnota. Kernachtig Wijchen staat in ieder geval niet achter dit amendement.
De heer Burgers vraagt mevrouw Loermans of zij het idee goed vindt, maar het nu te hard vindt om het als amendement in te dienen. Mevrouw Loermans geeft aan zich niet te kunnen vinden in de manier waarop het wordt voorgesteld, maar dat er wel als een oplossingsrichting naar gekeken kan worden. De heer Burgers merkt op dat de wethouder eerder heeft gezegd dat de OZB altijd met hetzelfde percentage wordt verhoogd en dat differentiëren een goed idee is, maar dat er nog gekeken moet worden hoe dit ingevuld kan worden voor 2026 en 2027.
De voorzitter corrigeert hem en benadrukt dat het college geen waardeoordeel heeft gegeven, maar het als een denkrichting heeft genoemd. Ze verzoekt de raadsleden om het college geen woorden in de mond te leggen en namens zichzelf en de eigen fractie te spreken.
Mevrouw Loermans vervolgt dat het wat haar betreft geen no-go is om hiernaar te kijken, maar dat ze liever ziet dat het in het totaalpakket wordt ingebracht, in plaats van het meteen per

amendement vast te stellen, zodat eerst kan worden gekeken wat de voorgestelde verdeling betekent, inhoudt en doet.

Mevrouw Muller geeft aan dat D66 voorstander is van het amendement en voor zal stemmen. Ze benadrukt dat er gekeken moet worden naar de lasten voor inwoners en bedrijven en dat een verhoging mogelijk is om het meer in lijn te brengen met de regio zonder dat sprake is van buitensporige verhogingen.

De heer Oomen, als eerste indiener, bedankt iedereen voor de input en legt uit dat het amendement is ingediend om te kijken naar een eerlijke OZB-verdeling vanaf 2025. Hij wil er geen motie van maken en is blij dat het college met de denkrichting van het amendement in 2025 wil verdergaan. In plaats van er bij de Perspectiefnota over verder praten, wil hij dit al voor 2025 hebben geregeld. De Wijchenaar is namelijk geschrokken van de OZB-verhoging vanaf 2025.
Mevrouw Peters-Vroom stelt dat bedrijven met de verhoging zelfs van hun stoel vallen van schrik en vraagt hoe de heer Oomen hiernaar kijkt. De heer Oomen antwoordt dat bedrijven in Wijchen al jaren voor een dubbeltje op de eerste rang zitten, terwijl ze daarvoor goede infrastructuur terugkrijgen, en dat ze ondanks de verhoging ze nog steeds minder betalen dan bij omliggende gemeentes. Mevrouw Peters-Vroom vraagt daarop of het eerlijk is om de kosten ineens duurder te maken onder het mom van dat het al goedkoop is. De heer Oomen vindt het raar dat bedrijven in Wijchen net zoveel huur berekenen als in Nijmegen, terwijl ze in Nijmegen meer belasting betalen.
De heer Peters Sengers vraagt of de heer Oomen bekend is met de andere uitdagingen waarmee pandeigenaren te maken hebben. De heer Oomen geeft aan dat hurende ondernemers juist minder gaan betalen met dit voorstel. Hij maakt zich over hen dus geen zorgen en noemt daarnaast een verhoging van € 12 in plaats van € 43 een cadeau van € 31. Daarmee zit dit amendement onder de 7,5% die Kernachtig Wijchen voorstelt, dat met inflatie 9,8% wordt, terwijl dat met dit amendement bij 3,8% blijft.
Mevrouw Peters-Vroom vraagt of de heer Oomen het met haar eens is dat met dit amendement geen sprake is van minder OZB heffen, maar van een verdeling van de ene naar de andere.
De heer Oomen is het hiermee eens en geeft aan dat de inwoners van Wijchen minder hoeven te betalen, terwijl het grote kapitaal meer kan en gaat betalen.
De heer Peters Sengers vraagt of de heer Oomen bekend is met de problematiek van leegstand en gedwongen huurverlagingen voor pandeigenaren. De heer Oomen antwoordt hiermee bekend te zijn, maar dit geen groter probleem is dan elders.

De voorzitter constateert dat het college geen feitelijke onjuistheden heeft gehoord en dat de tekst van het ingediende amendement ongewijzigd blijft.

De voorzitter brengt amendement 3 "Een eerlijke verdeling van de OZB-verhoging" ter stemming. Niemand legt hierover een stemverklaring af.
Met 9 stemmen voor en 18 stemmen tegen is dit amendement verworpen.

**Tweede termijn – amendement 4, "Leven en opgroeien in armoede in Wijchen, een steun in de rug voor eenoudergezinnen"**
De heer Tiemessen doet als eerste indiener namens GroenLinks en de PvdA een ordevoorstel en trekt met pijn in het hart het voorstel in. Hij geeft aan dat de wethouder heeft aangegeven dat het aangekaarte onderwerp zijn aandacht heeft en dat het college eerst wil wachten op het onderzoeksrapport van de Rekenkamer. Hij benadrukt dat het voorstel zeker niet uit beeld is voor deze kwetsbare groep.

**Tweede termijn – amendement 5, "Handhaven budget voor deelname aan Gemeenten4GlobalGoals"**
Mevrouw Kuipers geeft aan dat Wijchen Lokaal als mede-indiener volledig achter dit amendement staat. Het was een verrassing dat er in de begroting geen geld wordt vrijgemaakt voor de Global Goals, terwijl de raad in oktober 2024 nog achter de informatienota stond. Ze wijst erop dat inwoners en instanties de raad hebben benaderd met het verzoek om Wijchen aan te laten sluiten bij de Gemeenten4GlobalGoals en dat dit te doen zonder hiervoor budget vrij te maken niet wenselijk is. Hiermee wordt de inwoner tekortgedaan en daarnaast wilde een groot deel van de raad echt iets uitdragen met deelname aan dit initiatief. Daarvoor is dan ook geld nodig.

De heer Krale geeft aan dat de VVD het niet ziet zitten om dit budget toe te voegen aan de begroting en daarmee € 10.000 uit te geven aan de Global Goals. De VVD stemt daarom tegen.

Mevrouw Hoogteijling geeft aan dat volgens de wethouder de Global Goals ook zonder geld kunnen worden nagestreefd, waardoor het amendement volgens haar overbodig is geworden. Het CDA vraagt zich namelijk af wat er feitelijk verandert door mee te doen aan de Global Goals, aangezien veel zaken al worden gedaan en gerealiseerd.
De heer Burgers geeft aan dat de € 10.000 niet aan niks wordt uitgegeven en vraagt of het CDA het ermee eens is dat het de gemeente belachelijk maakt naar de externe partijen die hiermee bezig zijn wanneer de raad moeilijk doet over een klein bedrag. Mevrouw Hoogteijling antwoordt het hiermee oneens te zijn.
De heer Tiemessen geeft aan dat in de oorspronkelijke informatienota een nog nader in te vullen expliciete rol voor de fairtradestichting was weggelegd met een structurele tegemoetkoming van € 4000. Hij vraagt of de nader te bepalen expliciete rol voor de stichting zonder structurele middelen dan toch bij de stichting terecht moet komen. Mevrouw Hoogteijling benadrukt dat niemand staat te juichen bij de bezuinigingen. Als geld nu geen issue was geweest, dan had het CDA meegestemd, maar doet dat nu niet, omdat nu kritisch naar de uitgaven moet worden gekeken en feitelijk niet veel verandert als Wijchen zich aansluit bij de Global Goals.

De heer Burgers geeft in zijn betoog namens de PvdA aan dat de gemeente zich belachelijk maakt als hierover nog langer wordt gepraat. De gemeente moet trots zijn op het zijn van een Global Goals-gemeente en dit zo moet communiceren naar de gemeenschap.

Mevrouw Driessen-Slingerland geeft aan blij te zijn dat de wethouder zonder extra middelen Wijchen toch kan aansluiten als de Global Goals-gemeente. Toch kan Kernachtig Wijchen het amendement helaas niet steunen.

De heer Lukkezen geeft aan dat D66 zich inhoudelijk aansluit bij de woorden van Wijchen Lokaal en geeft aan dat D66 het amendement steunt.

De heer Tiemessen geeft als eerste indiener aan dat deelname aan de Global Goals een positieve stimulans is voor de samenleving en het bedrijfsleven en dat het de gemeente scherp houdt. GroenLinks vindt het jammer dat er niet meer steun voor het amendement is, omdat het de expliciete wens was van de samenleving om met de uitgewerkte voorstellen aan de slag te gaan. Door niet structurele middelen daarvoor in te zetten, wordt aan deze wens voorbijgegaan.

De voorzitter vraagt of het college feitelijke onjuistheden heeft gehoord. Wethouder Schouten geeft aan steeds gehoord te hebben dat zonder structurele middelen niks kan. Tot nu toe heeft het college de fairtradewerkgroep telkens ondersteund met incidentele middelen en zij wil dit graag op dezelfde wijze voortzetten.

De voorzitter vraagt of de indieners de tekst willen wijzigen. Dit is niet het geval.

De voorzitter brengt amendement 5 "Handhaven budget voor deelname aan Gemeenten4GlobalGoals" ter stemming. Niemand legt hierover een stemverklaring af.
Met 9 stemmen voor en 18 stemmen tegen is dit amendement verworpen.

**Tweede termijn – motie 1, "Alternatieven voor OZB-verhoging"**
Mevrouw Kuipers geeft aan dat Wijchen Lokaal zich bewust is van de financiële situatie en dat haar partij liever ziet dat de OZB in 2026 niet stijgt met 7,5%. Voor de steun van haar partij vraagt ze de indieners het punt over het verhogen van de niet-subsidie-inkomsten, bij partijen als het theater, zwembad en kasteel, uit de motie te halen.

De heer Derksen legt uit dat het CDA goed wil kijken naar de toekomst van Wijchen en zorgvuldig met de financiën wil omgaan. Hij vergelijkt de situatie met het afremmen voor een ravijn en benadrukt dat het belangrijk is om tijdig maatregelen te nemen. Hij stelt dat de motie de denkrichtingen van het college laat zien en dat er nog ruimte is voor aanpassingen. Hij wijst op de noodzaak om zowel aan de uitgavenkant als aan de inkomstenkant te kijken, bijvoorbeeld door bouwprojecten en de bijbehorende leges.

De heer Burgers stelt dat de motie onduidelijk is over de OZB-verhoging van 7,5% in 2026. de PvdA vindt het onverstandig om dit nu al vast te leggen.
Mevrouw Peters-Vroom verduidelijkt dat de motie juist oproept om te onderzoeken of de OZB-verhoging niet nodig is. De heer Burgers blijft bij zijn standpunt en benadrukt dat de PvdA vooruitziend was door eerder al te waarschuwen voor de huidige situatie.
De heer Derksen vraagt welke punten onbespreekbaar zijn voor de PvdA en of de PvdA echt niets ziet in de andere punten van de motie, zoals het onderzoeken van legesinkomsten.
De heer Burgers antwoordt dat hij tegen verhogingen van kaartjes voor het zwembad, kasteel en theater is, omdat deze bovenop landelijk opgelegde verhogingen komen. Daarnaast ziet hij overlap met andere moties en amendementen.

Mevrouw Muller geeft aan dat D66 constructief wil meedenken over alternatieven voor de OZB-verhoging in aanloop naar het ravijnjaar 2026. De OZB is geen sluitpost voor de begroting en ze benadrukt dat er ook naar andere inkomstenbronnen moet worden gekeken, zoals horeca bij het zwembad en theater. Hier liggen meer mogelijkheden dan dat er nu worden benut en deze mogelijkheden ziet ze graag tegemoet. Mevrouw Muller hoopt dat iedereen daarbij over de eigen schaduw kan stappen, want er zullen zaken toch bespreekbaar moeten worden die wellicht buiten de eigen partijprogramma's zitten.

De heer Oomen stelt dat het belangrijk is om nieuwe inkomstenbronnen te identificeren en aanvullende besparingen te vinden. Desondanks heeft GroenLinks moeite met enkele keuzes in de motie, zoals verhogingen voor het zwembad en theater.
Mevrouw Peters-Vroom vraagt of de heer Oomen het met haar eens is dat het van belang is uit verschillende dingen te kunnen kiezen wanneer een moeilijke politieke afweging moet worden gemaakt. De heer Oomen antwoordt ook te hebben willen voorstellen de lijst aan keuzemogelijkheden politiek breder te maken. Dit kan bijvoorbeeld door onderzoek te doen naar het doorrekenen van parkeerkosten aan gebruikers, omdat parkeren nu ook onder de kostprijs ligt. Met een breder verhaal zou GroenLinks deze motie wel interessant genoeg vinden om te steunen.

Mevrouw Loermans vindt dat deze motie past in de betoogde lijn dat het van belang is dat bij de Perspectiefnota 2025 het totale plaatje moet kunnen worden bezien. Kernachtig Wijchen zal deze motie dan ook steunen.

Mevrouw Peters-Vroom geeft als eerste indiener aan dat de VVD de motiepunten ziet als voorbeelden of denkrichtingen, waarmee de Perspectiefnota 2025 een meer uitgebalanceerd

beeld geeft met waaruit kan worden gekozen. Ze hoopt dat de meerderheid met deze motie meegaat, zodat het goede gesprek hiertoe kan worden aangegaan.
De heer Oomen vraagt of het mogelijk is de motie aan te passen en daarbij een onderzoek naar de parkeerkosten mee te nemen. Mevrouw Peters-Vroom geeft aan dat ze dit een belangrijk punt vindt, maar dat het haar zo laat om half elf 's avonds onhandig lijkt dit nog met de mede-indieners te bespreken.
Mevrouw Kuipers het motiepunt over theater, zwembad en kasteel anders kan worden vormgegeven. Mevrouw Peters-Vroom antwoordt dat ze dit niet wil aanpassen, maar dat het belangrijk is om te onderzoeken of er meer mogelijkheden zijn voor horeca-inkomsten. Blijkt zoiets niet te kunnen, dan kan het niet.
De heer Oomen vraagt waarom het doorrekenen van de parkeerkosten aan de gebruiker niet gewoon kan worden toegevoegd aan de motie, omdat het juist alleen het onderzoeken daarvan door het college betreft. Mevrouw Peters-Vroom meent in een eerdere vergadering te hebben gehoord dat het toepassen van betaald parkeren zoveel incidentele middelen kost, dat dit niet zomaar zou moeten worden ingevoerd, ongeacht of betaald parkeren an sich wel of niet wenselijk wordt bevonden. Ze vindt het jammer dat de heer Oomen dit punt niet eerder heeft aangedragen, want dan had dit nog kunnen worden gecontroleerd. Daarom is ze nu geneigd de motie te houden zoals deze is.

De voorzitter constateert dat het college geen feitelijke onjuistheden heeft gehoord en dat de tekst van de ingediende motie ongewijzigd blijft.

De voorzitter brengt motie 1 "Alternatieven voor OZB-verhoging" ter stemming. Niemand legt hierover een stemverklaring af.
Met 21 stemmen voor en 6 stemmen tegen is deze motie aangenomen.
**Besluit:** De raad stemt in met motie 1 "Alternatieven voor OZB-verhoging", aangaande zaaknummer 264410.

*De vergadering wordt kort geschorst voor een overleg met het presidium gezien de tijd en de hoeveelheid resterende moties.*

**Tweede termijn – motie 2, "Den Haag is aan zet"**
De voorzitter deelt mee dat in overleg met het presidium niet is gekozen voor het op de volgende dag doorgaan met de vergadering, maar voor het ingrijpen in de spreektijden. Dit betekent dat alle fracties nog vijf minuten spreektijd hebben en dit is inclusief interruptie en beantwoording van een interruptie. Het is aan de raadsleden om te kijken waar zij echt nog op politiek vlak een statement willen maken of op willen ingaan.

De heer Krale geeft aan dat er al meerdere keren aandacht is gevraagd in Den Haag voor het financiële ravijnjaar 2026. Hij noemt het moedwillig niet sluitend maken van de begrotingen een kamikazeactie en tegen de adviezen van de VNG in. De VVD is daarom tegen de motie.

De heer L. Herms geeft namens Wijchen Lokaal aan dat het ravijnjaar sowieso op Wijchen, alsook op alle andere gemeentes afkomt. Hij vindt dat niet nu eenmaal niet de halve wereld kan worden binnengehaald en asiel kan worden gegeven, want iemand moet dat betalen en het geld daarvoor moet ergens vandaan komen. Ook al zou er een krachtig signaal aan Den Haag worden afgegeven; de gemeente moet toch betalen.

Mevrouw Hoogteijling geeft aan dat het CDA ten aanzien van de begroting dezelfde zorgen deelt als de heer Burgers, maar dat het CDA het onverstandig vindt om als oplossing een niet-sluitende begroting te krijgen. Ze verwijst naar de situatie in Beuningen, waar de provincie ingreep. Ze noemt de motie spelen met vuur.

D66, GroenLinks en Kernachtig Wijchen maken bij deze motie geen gebruik van hun spreektijd.

De heer Burgers geeft als eerste indiener namens de PvdA aan blij te zijn met de toezegging van de wethouder om bij de VNG en de M50 aandacht te vragen voor het probleem. Hij hoopt dat er stevig wordt ingezet bij de VNG en dat duidelijk wordt gecommuniceerd naar de bewoners van Wijchen waarom de gemeente niks kan doen aan deze bezuinigingen.

De voorzitter constateert dat het college geen feitelijke onjuistheden heeft gehoord en dat de tekst van de ingediende motie ongewijzigd blijft.

De voorzitter brengt motie 2 "Den Haag is aan zet" ter stemming. Niemand legt hierover een stemverklaring af.
Met 5 stemmen voor en 22 stemmen tegen is deze motie verworpen.

**Tweede termijn – motie 3, "Bellen bij negatieve beschikking"**
De heer Grobbe geeft aan dat Kernachtig Wijchen de motie steunt en hoopt dat met name gekeken wordt hoe naar het zich ontwikkelt.

De heer Haerkens noemt het een sympathiek voorstel dat kan leiden tot meer tevredenheid bij de inwoners, betere communicatie, minder afgewezen procedures en minder bezwaarschriften. De VVD steunt dus de motie.

De heer D. Herms sluit zich aan bij de vorige sprekers en geeft aan dat Wijchen Lokaal de motie steunt.

De heer Van Wanroij geeft aan dat het CDA de motie steunt en het met de heer Grobbe eens is dat een score van 100% geen doel op zich moet zijn en dat het per situatie moet worden bekeken.

De PvdA en GroenLinks geven aan geen gebruik te maken van hun spreektijd.

De heer Lukkezen bedankt namens D66 als eerste indiener de sprekers voor hun steun en heeft hieraan weinig toe te voegen.

De voorzitter constateert dat het college geen feitelijke onjuistheden heeft gehoord en dat de tekst van de ingediende motie ongewijzigd blijft.

De voorzitter brengt motie 3 "Bellen bij negatieve beschikking" ter stemming. Niemand legt hierover een stemverklaring af.
Met 27 stemmen voor en 0 stemmen tegen is deze motie aangenomen.
**Besluit:** De raad stemt unaniem in met motie 3 "Bellen bij negatieve beschikking", aangaande zaaknummer 264410.

**Tweede termijn – motie 4, "Sociale-innovatiehackathon"**
De voorzitter geeft aan dat motie 4 over de sociale hackathon is ingetrokken.

**Tweede termijn – motie 5, "Jongerenadviesraad van alle Wijchense middelbare scholieren"**
De voorzitter wijst de raad erop dat de tekst van deze motie is aangepast en in iBabs staat.

GroenLinks geeft aan geen gebruik te maken van de spreektijd.

Mevrouw Eijkemans: geeft aan dat Kernachtig Wijchen de motie overbodig vindt, omdat jongeren al betrokken worden. Het opstellen van een plan van aanpak is dus niet nodig.

De heer Haerkens geeft aan dat de VVD de motie in de huidige vorm steunt, omdat het past bij het bestaande beleid en de werkwijze van de wethouder. Het is goed dat de jeugd wordt betrokken om te participeren.

De heer D. Herms geeft aan dat Wijchen Lokaal mede-indiener is en graag meer jongeren bij de politiek wil betrekken. Het is goed als hiermee aan de slag wordt gegaan.

Mevrouw Joosse-de Visser geeft aan dat het CDA de motie overbodig vindt, omdat ambtenaren al bezig zijn met jongerenparticipatie en dat haar partij zuinig wil omgaan met tijd en middelen. Inhoudelijk is het CDA voor, maar mevrouw Joosse-de Visser had graag gezien dat de werkgroep Inwonersparticipatie hiermee aan de slag zou gaan.
Mevrouw Muller reageert op de opmerking over zuinigheid en benadrukt dat de motie oproept om het budgetneutraal in te richten, waardoor er weinig beroep wordt gedaan op financiële middelen. Mevrouw Joosse-de Visser is zich hiervan bewust, maar wil de werkgroep niet voor de voeten lopen met deze motie. Ze vindt dat het proces dan beter gelopen had moeten worden.
Mevrouw Muller vraagt daarop of het CDA de motie toch wil overwegen met deze aanvullingen, aangezien het CDA heeft aangegeven meer jongeren te willen betrekken.
Mevrouw Joosse-de Visser antwoordt dat ze de wethouder heeft horen zeggen dat hij de vorm graag vrij wil laten om met initiatieven te komen in samenwerking met de werkgroep, terwijl deze motie vraagt om een plan van aanpak.

Mevrouw Jamin geeft aan dat de PvdA mede-indiener is van de motie en benadrukt dat het belangrijk is om alle inwoners, inclusief jongeren, bij het beleid te betrekken en hiervoor enthousiast te maken. De werkgroep Inwonersparticipatie is weliswaar hiermee bezig, maar deze motie kan daarbij een steun in de rug zijn en het proces versnellen. Ze vertelt over haar positieve ervaring bij een recente bijeenkomst waar scholieren een raadsvergadering naspeelden en benadrukt dat het belangrijk is dat niet alleen vwo’ers, maar alle middelbare scholieren kennismaken met de Wijchense politiek.

Mevrouw Muller bedankt namens D66 als eerste indiener voor de steun van bepaalde fracties en hoopt dat andere fracties hun mening zullen heroverwegen om meer Wijchense jongeren bij de politiek te betrekken.

De voorzitter constateert dat het college geen feitelijke onjuistheden heeft gehoord en dat de tekst van de ingediende motie na deze behandeling ongewijzigd blijft.

De voorzitter brengt gewijzigde motie 5 "Jongerenadviesraad van alle Wijchense middelbare scholieren" ter stemming. Niemand legt hierover een stemverklaring af.
Met 12 stemmen voor en 15 stemmen tegen is deze motie verworpen.

**Tweede termijn – motie 6, “Opnemen potentie miniwarmte-/koudenetten in Warmteplan”**
De heer Kersten geeft aan dat Kernachtig Wijchen de ontwikkelingen rondom warmtenetten met grote interesse volgt, maar zeer kritisch is, omdat 90% van de warmtetrajecten stil ligt. De haalbaarheid in veel gemeenten is onbekend en het draagvlak is laag en dalende. Over de betaalbaarheid geeft hij aan dat de kosten voor aardgasvrij in Amsterdam bijvoorbeeld op € 40 miljard worden geraamd. Hij geeft aan dat Kernachtig Wijchen de motie steunt, omdat de wethouder heeft aangegeven dat deze motie wordt meegenomen in lopende onderzoeken.

De heer Krale geeft aan dat de VVD geen fan is van warmtenetten, maar dat zijn partij door de reactie van de wethouder instemt met de motie.

De heer D. Herms geeft aan dat Wijchen Lokaal openstaat voor dit idee en blij is een positief geluid van de portefeuillehouder hierover te horen. Wijchen Lokaal steunt dit sympathieke voorstel.

De heer Van Wanroij geeft aan dat het CDA voor verduurzaming is en dat alle initiatieven daartoe moeten worden meegenomen. Het CDA is daarom voor deze motie.

De PvdA en D66 geven aan geen gebruik te maken van hun spreektijd.

De heer Tiemessen geeft namens GroenLinks als eerste indiener aan verheugd te zijn over de reacties en heeft hieraan niks toe te voegen.

De voorzitter constateert dat het college geen feitelijke onjuistheden heeft gehoord en dat de tekst van de ingediende motie ongewijzigd blijft.

De voorzitter brengt motie 6 "Opnemen potentie miniwarmte-/koudenetten in Warmteplan" ter stemming. Niemand legt hierover een stemverklaring af.
Met 27 stemmen voor en 0 stemmen tegen is deze motie aangenomen.
**Besluit:** De raad stemt unaniem in met motie 6 "Opnemen potentie miniwarmte-/koudenetten in Warmteplan", aangaande zaaknummer 264410.

**Tweede termijn – motie 7, "Verbetering luchtkwaliteit door minder houtstook"**
De voorzitter wijst de raad erop dat de tekst van deze motie is aangepast en in iBabs staat.
De heer Tiemessen licht toe dat een streep is gezet door het tweede deel van het eerste punt over het verbieden van naar buiten voerende rookkanalen voor houtkachels, openhaarden en allesbranders voor nieuwbouwwoningen.

De heer L. Herms roept namens Wijchen Lokaal het college op om niet te zwichten voor klimaatdrammers en geen enkele vorm van houtstook te verbieden. Wijchen Lokaal wil onder geen beding de gezellige sfeer en warmte ontnemen van inwoners. Daarnaast kan de houtkachel de gas- en stroomprijs flink reduceren. Hij benadrukt dat de nadelen van houtstook niet opwegen tegen de voordelen en dat de fractie de motie niet zal steunen.

Mevrouw Joosse-de Visser geeft aan het CDA de motie niet steunt. Alhoewel de fractie schone lucht belangrijk vindt, denkt het CDA dat de woorden van de wethouder voldoende zijn. Zij benadrukt dat de belangrijkste oorzaak van luchtvervuiling het gebruik van fossiele brandstoffen is. De gemeente moet breder voorlichten en informeren hoe belangrijk het is welke keuzes mensen maken en houtstook is daar een klein onderdeel van.
De heer Tiemessen vraagt of de gemeente invloed kan uitoefenen op het verkeer op de snelweg of op het geven van goede stookadviezen. Mevrouw Joosse-de Visser denkt dat de gemeente veel invloed kan uitoefenen, maar vindt dat deze motie aandacht vraagt voor maar een klein onderdeel. De lucht in Wijchen moet weliswaar schoner, maar daarvoor zijn andere maatregelen nodig dan die in deze motie.

Mevrouw Jamin geeft aan dat zij zelf ook een houtkachel heeft en deze niet wil missen. Zij ziet namens de PvdA graag dat de gemeente meer aandacht besteedt aan voorlichting over houtstook.

De heer Lukkezen geeft aan dat D66 akkoord kan gaan met de gewijzigde motie, omdat zijn partij het verbod te rigoureus vond.

De heer Klinkhamer benadrukt dat schone lucht essentieel is en dat de gemeente Wijchen hier aandacht voor heeft. Hij geeft aan dat de gemeente verwijst naar hulpmiddelen zoals de

stookwijzer. Kernachtig Wijchen zal de motie niet steunen, omdat het college al wil aansluiten bij het SLA.

De heer Haerkens geeft aan dat de VVD tegen de motie is, omdat de fractie deze overbodig vindt en omdat de wethouder al bezig is met de problematiek.

De heer Tiemessen is namens GroenLinks als eerste indiener blij met de antwoorden van de wethouder. Hij is tevreden dat de wethouder met het SLA aan de slag wil gaan. Hij wijst erop dat 118 gemeenten, inclusief de omringende gemeenten, al bezig zijn met dit akkoord en dat veel houtstokers het stookalert gebruiken, maar dat er nog ruimte is voor verbetering. Hij benadrukt dat overlast door houtstook serieus genomen moet worden, vooral in periodes zonder wind, en roept op tot meer aandacht voor dit probleem.

De voorzitter constateert dat het college geen feitelijke onjuistheden heeft gehoord en dat de tekst van de ingediende motie na deze behandeling ongewijzigd blijft.

De voorzitter brengt gewijzigde motie 7 "Verbetering luchtkwaliteit door minder houtstook" ter stemming. Niemand legt hierover een stemverklaring af.
Met 6 stemmen voor en 21 stemmen tegen is deze motie verworpen.

**Tweede termijn – motie 8, "Aangesterkte aanpak afval"**
De heer Tiemessen vindt de motie goed, maar vraagt waarom de aanpak pas in de Perspectiefnota wordt genoemd en pas in 2026 wordt gerealiseerd. Hij benadrukt dat afvaldumping nu een probleem is. GroenLinks vindt het jammer dat dit pas over veertien maanden kan worden aangepakt.

De heer Burgers geeft aan dat de PvdA de motie niet zal steunen, omdat de fractie dit als repressie ziet en het een kansloze missie vindt. Hij complimenteert de wethouder wel voor het goed onderhouden van de gemeente, want hij ziet op straat weinig rommel rondslingeren.
De heer Kersten vraagt of het beleid gebaseerd moet worden op gevoel of op harde cijfers, en wijst op een toename van 40% in afvaldumping. De heer Burgers antwoordt dat de cijfers over meldingen van afvaldumping relatief laag zijn en dat repressie een zinloze weg is. Hij pleit voor een focus op preventie en sociale invloed.
De heer L. Herms vraagt of de heer Burgers op de hoogte is van de rommel bij kleding- en glasbakken. De heer Burgers bevestigt dit en vindt volle bakken een organisatorisch probleem, want inwoners zetten hun afval wel gewoon naast de volle bakken en gooien het bijvoorbeeld niet in struiken.

Mevrouw Joosse-de Visser geeft aan dat ze in het buitengebied wel veel afval ziet liggen. Als alles op alles wordt gezet om rondslingerend afval te verminderen, dan is dat volgens het CDA winst voor de hele gemeente.

De VVD geeft aan niet het woord te hoeven voeren bij deze motie.

De heer D. Herms complimenteert de heer Kersten voor de motie en geef aan dat Wijchen Lokaal deze motie mede indient.

De heer Lukkezen geeft aan dat in de algemene plaatselijke verordening (apv) veel zaken zijn vastgesteld die niet mogen. Op veel daarvan wordt momenteel niet gehandhaafd en nog meer zaken aan de apv toevoegen lijkt D66 daarom onverstandig.

De heer Kersten benadrukt namens Kernachtig Wijchen als eerste indiener dat een toename van 40% in het aantal afvalovertredingen in een jaar tijd zorgwekkend is. Hij bedankt voor de brede

steun van andere partijen en geeft in reactie op GroenLinks aan dat hij een verstevigde aanpak liever vandaag dan morgen had gehad, maar dat kwaliteit boven snelheid gaat.

De voorzitter constateert dat het college geen feitelijke onjuistheden heeft gehoord en dat de tekst van de ingediende motie ongewijzigd blijft.

De voorzitter brengt motie 8 "Aangesterkte aanpak afval" ter stemming. Niemand legt hierover een stemverklaring af.
Met 23 stemmen voor en 4 stemmen tegen is deze motie aangenomen.
**Besluit:** De raad stemt in met motie 8 "Aangesterkte aanpak afval", aangaande zaaknummer 264410.

**Tweede termijn – motie 9, "Werken moet lonen"**
Mevrouw Driessen-Slingerland geeft aan dat Kernachtig Wijchen het eens is met de stelling dat werken moet lonen, maar dat haar fractie wil wachten op het nieuwe wetsvoorstel dat halverwege 2025 komt.

De heer Tiemessen vindt dat de motie een positieve impuls geeft aan mensen in moeilijke situaties en dat werken moet lonen. GroenLinks is dan ook voor de motie.

Mevrouw Muller geeft aan dat D66 de motie ondersteunt en benadrukt dat mensen het geld dat ze extra verdienen moeten mogen houden. Ze erkent dat op landelijk niveau zaken spelen met betrekking tot dit onderwerp, maar geeft aan dat de bijstandsuitkeringen op landelijk niveau worden uitgekeerd. De kortingen zijn dan ook iets waar lokaal iets aan kan worden gedaan.

Mevrouw Hoogteijling geeft aan dat het CDA het eens is met de stelling dat werken moet lonen en dat het risico dat iemand met een bijstand dusdanig bijverdient dat deze boven de normering van de Wet minimumloon (Wml) uitkomt. Ze geeft aan dat haar fractie wil wachten op het rekenkamerrapport en de nieuwe wetgeving.

De heer L. Herms vindt de motie sympathiek, maar Wijchen Lokaal steunt deze niet op advies van de wethouder.

De heer Haerkens complimenteert de titel van de motie, maar vindt dat inkomenspolitiek een zaak voor Den Haag is en wil de landelijke wetgeving afwachten. De VVD is daarom tegen.

Mevrouw Jamin neemt namens de PvdA als eerste indiener het woord en uit haar teleurstelling over het feit dat haar motie het niet lijkt te halen. Ze deelt haar ervaring met het uitkeren van een vrijwilligersvergoeding aan mensen in de bijstand in de gemeente Nijmegen, wat bij hen soms zelfs leidde tot een vaste baan en uiteindelijk besparingen voor de gemeente. Ze benadrukt dat dit een gemiste kans is, aangezien het nog minstens een jaar zal duren voordat er beleid wordt gemaakt op basis van het rekenkamerrapport en de nieuwe wetgeving.

De voorzitter constateert dat het college geen feitelijke onjuistheden heeft gehoord en dat de tekst van de ingediende motie ongewijzigd blijft.

De voorzitter brengt motie 9 "Werken moet lonen" ter stemming. Niemand legt hierover een stemverklaring af.
Met 6 stemmen voor en 21 stemmen tegen is de motie verworpen.

**Tweede termijn – motie 10, "Alternatieve oplossingsrichtingen voor bij de Perspectiefnota 2025: op weg naar een redelijk alternatief"**
De voorzitter geeft aan dat deze motie een amendement van D66 was dat is omgezet in een motie. Het debat hierover is al gevoerd en inhoudelijk is er bij de omzetting niks gewijzigd.
Mevrouw Muller vraagt namens D66 om een schorsing van 5 minuten, dit wordt toegestaan.

*De vergadering wordt kort geschorst.*

De voorzitter brengt motie 10 "Alternatieve oplossingsrichtingen voor bij de Perspectiefnota 2025: op weg naar een redelijk alternatief" ter stemming. Niemand legt hierover een stemverklaring af.
Met 8 stemmen voor en 19 stemmen tegen wordt de motie verworpen.

**Stemming**
De voorzitter geeft aan dat alle amendementen en moties zijn behandeld en dat er nog gestemd moet worden over de begroting 2025 zoals deze er nu ligt na de besluiten over de amendementen.

De voorzitter brengt de beslisnota "Programmabegroting 2025 Wijchen', zaaknummer 264410, ter stemming.
De heer Lukkezen geeft als stemverklaring aan dat D66 tegen de begroting zal stemmen, omdat voor zijn partij cruciale posten uit de begroting zijn verdwenen door het aannemen van amendement 2.
De heer Oomen geeft als stemverklaring aan dat GroenLinks ook tegen de begroting zal stemmen, omdat de eigen amendementen niet zijn aangenomen en het amendement van Kernachtig Wijchen de begroting juist heeft verslechterd.
De heer D. Herms geeft als stemverklaring aan dat Wijchen Lokaal van plan was voor de begroting te stemmen, omdat de coalitie serieus heeft gereageerd op de tegenbegroting van de oppositie. Toch stemt Wijchen Lokaal tegen de begroting, omdat er bezuinigd gaat worden op de griffie zonder dat daarover in de raad is gepraat.

Met 18 stemmen voor en 9 stemmen tegen is deze nota aangenomen.
**Besluit:** De raad stemt in met beslisnota 264410 en besluit:

1. De integrale Programmabegroting 2025 vast te stellen, waarmee u:
    a) Instemt met de structurele mutaties op bestaand uit tabel 2 uit het hoofdstuk Meerjarenramingen, onderdeel "Financiële begroting";
    b) Instemt met het nieuw beleid uit bijlage 6;
    c) Instemt geen budget vrij te maken voor deelname aan het programma Gemeenten4GlobalGoals;
    d) Instemt met een OZB-stijging van 9% in 2025, naast de reguliere index;
    e) Instemt met een OZB-stijging van maximaal 7,5% in 2026, naast de reguliere index;
    f) Instemt met het structurele ramen van teruggave uit het BTW compensatiefonds;
    g) Instemt met het inzetten van € 1 miljoen uit de algemene reserve in 2025;
    h) Instemt met de incidentele mutaties uit tabel 3 van het hoofdstuk Meerjarenramingen uit het onderdeel "Financiële begroting";
    i) Instemt met het toevoegen / onttrekken aan de Algemene reserve van de, in het meerjarenperspectief opgenomen jaarsaldi, conform tabel 5 van het hoofdstuk Meerjarenramingen uit het onderdeel "Financiële begroting";
    j) Instemt met de investeringen 2025, inclusief het voorstel van kredietverlening conform bijlage 2;
    k) Instemt met de onderhoudsplanning vastgoed 2025, conform bijlage 3;
    l) Instemt met de mutaties in het boekwerk "Reserves en Voorzieningen begroting 2025".
2. De onderstaande onderdelen uit de Programmabegroting 2025 te halen:

- Bijlage 6: 6-11 Formatie
- Bijlage 8: Gelijkheidsmonument

3. Het budget voor participatie en cocreatie vast te houden en te wachten met de uitvoering van het participatie- en cocreatiekader tot na de behandeling van de Perspectiefnota 2025, waarbij de raad wederom een integrale afweging kan maken over het budget en de uitvoering.

## 6. Sluiting

De voorzitter dankt de aanwezigen voor hun inbreng en sluit de vergadering rond 23:30 uur.